

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

ÅPEN | FRIMODIG | TROVERDIG

ÅRSMELDING 2017

BKF – speiler Guds himmel i jordnært liv

Forsidebilde: Slettebakkens prester fra venstre: Thor Brekkeflat og Lars Petter Eide. (Fotograf: Bjørn Olav Hammerstad / Dagen)

INNHOOLD

FORORD	4	KIRKEVERGENS ADMINISTRASJON	33
<hr/>		<hr/>	
ÅRSMELDING 2017 FOR BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD	5	Kommunikasjon	33
<hr/>		Personalavdelingen	33
MENIGHETSAVDELINGEN	7	Økonomiavdelingen	33
Tall fra årsstatistikken for 2017 fra menighetene i Bergen	7	Kirketorg og arkiv	34
Tall for 2017	8	IKT	34
Menighetsarbeidet	10	Akasia AS	34
Diakoni – kirkens omsorgstjeneste	13	<hr/>	
<hr/>		STYRENDE ORGANER	35
GRAVPLASSFORVALTNINGEN	16	Møter og saker	36
Gravplassmyndigheten	17	<hr/>	
<hr/>		ÅRSREGNSKAP 2017	37
KIRKEBYGGFORVALTNINGEN	19	Investeringsregnskap	37
Middelalderkirkene	20	Driftsregnskap	38
Nye kirkeprosjekt	24	Balanse	39
Rehabiliteringsprosjekter på eksisterende kirkebygg	25	Noter	40
<hr/>		Revisjonsberetning	45
FELLESRÅDETS ØKONOMI 2017	30	<hr/>	
Investeringsregnskap	30	ARTIKLER	
Driftsregnskap	31	Familiemiddag i Søreide kirke	9
<hr/>		Fra en dåpssamtale i Olsvik	10
HELSE MILJØ OG SIKKERHET – HMS	32	<hr/>	

Forord

Det skjer spennende ting!

Det skjer så mye spennende i kirken nå!
Du må nesten være der for å få det med deg.
Alle endringene, utviklingen, alt det nye som skapes.

Det er selvfølgelig også mye godt tradisjonelt arbeid som gjøres; den gode gudstjenestepulsen med trosfellesskap hver uke, dåp med forventningsfulle familier, konfirmasjon som tradisjons-, tros- og tilhørighetsbekreftende ritual, bryllup i en feststemt kirke – med velsignelse over ekteskapet, korarbeid. TenSing og søndagsskole, og selvfølgelig begravelse ved livets slutt, verdig, smertefullt og kanskje fint på samme tid. Alt dette kjenner vi til som en viktig del av kirkens aktivitet og identitet.

Men alt det nye da, har du fått med deg alt det nye som skjer? Det som gjør at bilde som tegnes av en døende kirke fakta ikke er sant. Ja, jeg erkjenner lavere oppslutning rundt søndagsgudstjenesten, medlemstall og antall dåp. Dette gir grunn til varsku og må tas på alvor. Men sist vi gjorde en telling på antall besøkende i kirken i Bergen var det omtrent 20.000 personer innom på en tilfeldig uke. Tyve tusen – pr. uke! Vi må være ærlige og frimodige når forteller om kirkens breie arbeid og betydning, tett på menneskers liv. Kirken er der, kanskje viktigere enn på lenge.

I denne årsmeldingen kan du lese om noe av det gamle og nye som skjer. Vet du for eksempel hva navnet minnelund er? Hvordan mødre som ammer i kirken blir møtt i Olsvik? Eller har du hørt om

fortellingen fra Bædalen. (Neida, ikke skrivefeil for Sædalen). Du kan lese om det nye diakonale programkonseptet Forandringshuset og 13–20 i Loddefjord, og om gjenbruksbutikken Vel bevart i Slettebakken, Landås, Fridalen og Årstad menigheter. VM-gudstjeneste og egen BKF fan-soner under sykkel-VM, for ikke å snakke om alt det spennende som skjedde under Luther jubileet. Du kan også lese og se hvordan man lager takrenner med øks, og restaurerer middelalderbygg.

I alle BKF sine avdelinger skjer det spennende ting, både innenfor kirkebygg, gravplass, menighet og kirkevergens administrasjon. BKF er opptatt av utvikling og å vise kirkens naturlige og viktige plass i samfunnet. Hver dag er kirken i Bergen i kontakt med mennesker – sammen bygger vi gode lokalsamfunn.

Om du vil dykke enda lenger ned i det spennende som skjer kan du klikke deg inn på din lokalmenighets hjemmeside, lese om hva som skjedde i fjor og hvilke planer som er fremover. Kanskje finner du noe nytt og spennende som du vil sjekke ut.

Takk til alle ansatte og frivillige i kirken som hver dag gjør en forskjell for mennesker i Bergen. Og takk til alle som på en eller annen måte var i kontakt med kirken i 2017 – velkommen inn i 2018, døra står åpen.

Lars Kristian Stendahl Gjervik,
folkevalgt leder Bergen kirkelige fellesråd

ÅRSMELDING 2017 FOR BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Om Jesus kommer igjen i morgen – i hvilken tilstand finner han Guds rike, avdeling Bergen? Spørsmålet er relevant fordi Bergen kirkelige fellesråd (BKF) forvalter en stor andel av kirkens virksomhet i Bergen. Spørsmålet er relevant fordi Jesus ved flere anledninger skaper bevissthet om at kirken er forvaltere av hans vingård. Forvaltning handler både om god ivaretagelse, og om vekst. Til det siste – Jesus har en egen lignelse om å forvalte talenter hvor det fremgår en forventning om vekst (Matt.25,14ff). Talentene skal omsettes og vokse.

BKF sitt oppdrag er å forvalte gravplasser, kirkebygg, og menighetsansatte og deres arbeid i samarbeid med menighetene. Denne årsrapporten gir verdifull og mye interessant informasjon om oppdraget anno 2017. De enkelte virksomhetsområdene blir presentert særskilt, mens her vil vi presentere noen av de overordnede sakene vi arbeidet med i 2017.

Akasia AS

Akasia AS og organisering av selskapet har vært i prosess over flere år. I 2017 ble det avklart at BKF forvalter eierskapet for selskapet – og at dette gjøres på vegne av Bergens 25 sokn. I forlengelsen av denne avklaringen har BKF utarbeidet og vedtatt en egen eiermelding som i hovedsak omhandler Akasia AS. Her redegjør BKF for hensikten med å eie selskapet.

Akasia AS er etablert for å sikre gode håndverksleveranser til BKF og ivaretagelse av fagmiljøer innenfor håndverksarbeid BKF har behov for, ikke minst på våre fire middelalderkirker. BKF mener at selskapet bidrar til høy faglighet og god ressursforvaltning av BKF's midler. Dernest er selskapet en stor barnehageaktør for å sikre drift av barnehager med utvidet formålsparagraf. BKF har et langsiktig perspektiv med sitt eierskap og ønsker å skape varige verdier for BKF.

Våren 2017 ble selskapet rammet av streik. Dette var en krevende oppgave for selskapets styre og ledelse å håndtere. Siden selskapet er heleid av Bergens 25

sokn, ble det også en oppgave for BKF å håndtere medias omtale av streiken og utfordringer knyttet til kirkens omdømme.

Gravplassforvaltningen

Vi viser til eget kapittel om dette området, men vil her trekke frem to forhold. Navnet minnelund er for mange en ny gravferdsform. Vi registrerer at det er en ønsket gravferdsform, og at mange pårørende velger dette som grav for sine. I 2016 ble navnet minnelund på Fana gravplass åpnet, og vi er i god rute med å tilby denne type grav i alle bydeler.

I budsjettet for 2018 vedtok bystyret en viktig merknad: Bystyret viser til BKF's bekymring rundt tilgang og klargjøringstakt av gravplassarealer «der folk bor». Det vises også til behov for klargjøring av arealer tilrettelagt for muslimsk gravskikk. Bystyret er opptatt av BKF i et langsiktig perspektiv, sikres nødvendige økonomiske ressurser for å utføre disse oppgaver. Dette er et viktig signal BKF vil følge opp i forbindelse med kommunens gravferdsplan, Verdig gravferd for alle – for 2018–2028. Gravferdsplanen forventes å foreligge i løpet av 2018.

Kirkebyggforvaltningen

Sammen med gravplassene skaper kirkebyggene stort engasjement for hele Bergens befolkning. I eget kapittel peker vi bl.a. på kirkebyggene som viktige signalbygg i byen. Vi bruker store ressurser på nødvendig vedlikehold og registrerer at et fuktigere klima gir oss større utfordringer. Middelalderkirkene krever en særskilt håndverk-kompetanse, og vi gleder oss over god fremdrift i rehabiliteringen av Domkirken og Korskirken. Vi etterlyser at staten begynner å ta økonomisk ansvar for vedlikehold av middelalderkirkene, slik det er gitt politiske signaler om.

Kommunen og kirken

BKF har benyttet flere møteplasser med politikere og byråkratiet både for å informere om aktuelle saker, og for å fremme behov for bevilgninger. Bergen kommune har videreført budsjettet for 2017 i 2018 med noe friske midler til diakoni. Bergen kommune oppleves både engasjert i og støttende til kirkens sak. Når ca. 73 % av byens innbyggere er medlem av Den norske kirke, så er det kanskje å forvente at kommunen skal være engasjert til beste for kirken i Bergen. Samarbeidet med kommunen oppleves meget godt fra BKF's side.

Virksomhetsgjennomgang

I 2015 etablerte fellesrådet en arbeidsgruppe som skulle tenke muligheter for å sikre og styrke kirkens nærvær i Bergen med tanke på fremtiden. Dette arbeidet ble avsluttet i form av en rapport til fellesrådet. Hovedbudskapet i rapporten er en anbefaling om samorganisering av staber på tvers av soknegrensene, og færre administrative stillinger. Utvalget presenterer tre modeller med ulike nivå for samorganisering. Fellesrådet valgte å legge rapporten ut til bred høring i organisasjonen for videre behandling. Så langt registrerer vi et sterkt engasjement knyttet til rapporten både i menighetsråd og blant ansatte.

Rolleavklaring menighetsråd/fellesråd

Menighetsrådet og fellesrådet er to likestilte organer som begge representerer soknet. Kirkeloven angir de ulike oppgavene som er tildelt menighetsråd og fellesråd. Likevel – i praksis er det behov for rolle- og forventningsavklaring i relasjonen mellom disse to organene. Vårens seminar om dette temaet, og den pågående behandling av virksomhetsgjennomgangen viser at det er fortsatt behov for avklaringer. Dette blir viktig å arbeide videre med for at energien i enda større grad kan tilflyte kirkens egentlige oppdrag i Bergen.

Syssel-VM og synlighet

Syssel-VM ble en folkefest i Bergen. Kirken bidro til folkefesten både med egen fan-sone i sentrum, ved

utvidete åpningstider i kirkene, ved konserter og kulturarrangementer, ved åpne arrangementer ved flere av kirkene langs VM-løypen – og ikke minst, ved en gudstjeneste på Torgalmenningen. Kirken var synlig tilstede i folkefesten.

Statistikk

Denne viser en nedgang i antall gudstjenestedeltakere og dåp mens antall konfirmasjoner og vielser er på tilsvarende nivå som 2016, (se nærmere refleksjon i årsrapport fra Menighetsavdelingen). Vi arbeider for vekst, men tallene viser en motsatt utvikling. Kirken har i flere år vært utsatt for større konkurranse på livssynsmarkedet, og taper markedsandel. Noe skyldes økt innvandring med annen kirke- og trostilhørighet, men mye av den prosentvise nedgang i medlemsmassen skyldes at kirken oppleves mindre relevant for det moderne menneske. Dette er et signal om en kulturutvikling i det norske samfunnet hvor kirken blir mindre interessant.

Hva da med forventning om vekst? I dagens situasjon må vi glede oss over at nye barn bæres til dåpen, at nye barn og unge gjennom kirkens arbeid lærer fortellingene om Jesus, at unge mennesker velger kirkens konfirmasjon og at mennesker lever sine liv som kristne til beste for samfunnet og menighetens fellesskap. Noen menigheter kan vise til økt gudstjenestedeltakelse. Det indikerer muligheter for en samlet kirke i Bergen om vekst også på dette kjerneområdet. Kirken er med sine 3,5 millioner medlemmer på landsbasis den desidert største organisasjonen i Norge. Dette er en posisjon kirken må arbeide for å videreføre. Slik er det også for kirken i Bergen. Hele 73 % av byens innbyggere tilhører Den norske kirke. I 2016 hadde kirken 800.000 treffpunkt med byens befolkning. Denne brede kontaktflaten gir kirken strategiske muligheter for vekst. BKF vil gjennom økt synlighet og bevisst forvaltning av oppdraget vårt bidra til at nye mennesker inkluderes i kirkens fellesskap.

Våre gravplasser, våre kirkebygg, vårt menighetsarbeid – vi har en meget verdifull portefølje å forvalte – vi vil gjøre vårt beste.

Asbjørn Vilkenen,
kirkeverge

MENIGHETSAVDELINGEN

Velkommen til gudstjeneste i Ytrebygda kirke!

TALL FRA ÅRSSTATISTIKKEN FOR 2017 FRA MENIGHETENE I BERGEN

Noen kommentarer

- Vi har hatt noen flere gudstjenester i 2017, men færre deltagere. (Antall gt 2499 i 2017 mot 2477 i 2016. Deltagere 235.651 i 2017 mot 249.497 i 2016)
- Konfirmasjoner viser en liten oppgang, 1762 i 2017 mot 1746 i 2016
- Dåp viser en nedgang, 1468 i 2017 mot 1821 i 2016
- Gravferder ligger omtrent på det samme (liten oppgang)
- Vielsene viser en svak nedgang, 292 i 2017 og 310 i 2016
- Innmeldte viser en liten nedgang, 115 i 2017 mot 146 i 2016
- Utmeldte viser en gledelig nedgang, 985 i 2017 mot 2709 i 2016

Sosiale og kulturelle nærmiljøsentre

Kirkene våre har en viktig funksjon som sosiale og kulturelle nærmiljøsentre og har like tilbud gjennom hele uken.

Utvikling og utfordringer:

På våre tilbud til barn og unge, 0–17 år, ser vi en gledelig oppgang på vel 2000 deltagere fra 2016 til 2017.

Arrangement med tema om miljø, internasjonal diakoni eller misjon har også økt fra 34 til 53 arrangement det siste året.

Vi har hatt tilnærmet like mange konserter og kulturarrangement i kirkene i Bergen de siste årene, men publikumstallet har sunket noe fra året før.

TALL FOR 2017

Menighet	Guds-tjenester totalt		Guds-tjenester totalt 2016	Guds-tjenester deltakere totalt		Dåp	Konfir-merte 2.1	Vielser 2.2	Begra-velser 2.4	Ut-meldte	Inn-meldte
	2017 3.A.3	2017 3.A.3		2016	2016						
Arna	94	10 498	91	10 445	70	80	9	69	64	0	
Bergen domkirke	415	28 326	404	29 078	140	62	78	120	147	11	
Birkeland	113	16 127	103	15 668	93	165	19	116	62	10	
Biskopshavn	84	6 309	75	6 492	31	44	2	51	25	2	
Bønes	73	7 900	63	7 746	34	83	2	41	40	1	
Eidsvåg	66	7 668	61	8 395	34	91	0	56	24	2	
Fana	150	17 431	147	18 826	166	161	43	107	46	8	
Fridalen	55	5 269	60	5 612	16	13	2	25	22	0	
Fyllingsdalen	85	6 149	80	5 937	43	36	2	90	38	3	
Laksevåg	53	3 888	55	4 726	40	10	17	56	24	4	
Landås	68	6 009	65	5 820	38	30	4	58	29	7	
Loddefjord	120	7 659	124	8 565	70	86	13	64	42	5	
Løvtakksiden	126	3 917	135	5 305	19	8	3	48	47	7	
Nygård	50	4 826	54	5 235	18	37	0	44	16	1	
Olsvik	74	9 373	79	8 012	63	101	2	46	32	5	
Salhus	74	7 126	73	7 168	51	72	7	32	28	4	
Sandviken	79	4 711	80	6 304	28	11	9	37	17	5	
Skjold	74	12 237	64	13 264	74	125	4	57	36	6	
Slettebakken	90	10 813	128	12 789	56	62	5	79	35	7	
Storetveit	76	7 704	72	10 244	58	69	16	62	30	3	
Sælen	84	7 035	76	8 739	53	72	2	66	23	4	
Søreide	136	11 299	139	11 470	49	138	1	51	45	4	
Ytre Arna	40	3 089	37	3 086	13	20	7	12	5	3	
Årstad	61	5 501	55	4 402	59	11	10	43	44	5	
Åsane	159	24 787	157	26 169	152	175	35	126	64	8	
Til sammen	2499	235 651	2477	249 497	1468	1762	292	1556	985	115	
Gjennomsnittlig guds-tjeneste deltagelse		94,3		100,7							

Tiltak/arrangement	Antall deltakere/medlemmer	Antall tiltak
Konsserter/kulturarrangement	91.258	716
Barne- og ungdomskor	1.261	65 kor
Voksenkor	860	35 kor
Annet barne- og ungdomsarbeid	8.189	303
Diakoni – innvandrere, utsatte grupper og funksjonshemmede		14 av menighetene gir flere typer tilbud
Diakoni – sosiale tiltak voksne		3.712
Menighetsdrevne barnehager	645	13 barnehager

FAMILIEMIDDAG I SØREIDE KIRKE

Dette er vår suksesshistorie nr 1 fra 2017, melder vår administrasjonsleder i Søreide menighet. Tiltaket har blitt koblet til ulike trosopplæringstiltak for de minste med stort hell. Hver middag avsluttes med en liturgisk samling i kirkerommet med sang, bønn og lystenning.

FULL FART MED FAMILIEN!

– Til og med sønnen min synes dette var godt, og han pleier ikke å like middag! utbryter en storfor-
nøyd far. Første familiemiddag i Søreide kirke var en stor suksess.

Førtiåtte små og store hadde funnet veien til kirken en vanlig hverdag i mars. Klokken fire begynte kirken å fylles opp, og en halvtime senere var maten på bordet.

– Dette er et glimrende tiltak, sier Helene Feste. Hun og Merethe Engebretsen sitter på gulvet og snakker sammen mens sønnene Marius Emil (9 måneder) og Marcus (1 ½ år) leker på blå gummimatter.

– Det er bra å få kjøpe en billig ferdiglaget middag i en travel hverdag, og samtidig er jo dette veldig sosialt.

De to forteller at det var på kirkens Facebook-side de først hørte om familiemiddagen. De tenkte at det hørtes kjekt ut med en ny møteplass der de blant annet får treffe igjen barn og voksne de har møtt på babysang i kirken.

Linnea Jermstad var en av pådriverne til å få i gang et nytt treffpunkt for småbarnsfamilier i Søreide. Både hun og barna hennes har gledet seg til å komme hit i dag. Hun er veldig fornøyd med det gode oppmøtet på den første middagen, og roser maten som Eva Karin Thomassen har levert.

– Maten er veien til hjertet, smiler Linnea.

Hun har gjennom sin erfaring som veileder opplevd at mange foreldre trenger et sted der de kan komme

med lave skuldre og få være sosiale uten å måtte prestere så mye.

Pasta, kjøttsaus, brød og hvitløkssmør var en fulltreffer for både små og store. Både før og etter maten, er barna i alderen null til ni i ivrige lek i peisestuen og i menighetssalen. Mens de aller minste kravler med babyleker på gulvmattene, har de litt større barna funnet seg spill, perler, tegnesaker eller plastilina å holde på med. Det hele er avslappet og fritt.

– Nå kan alle komme inn i kirken for en avslutning! kunnngjør prest Gunnar etter en stund.

Alle forter seg inn rundt lysskulpturen i kirke rommet, der Gunnar står klar med gitaren. Små og store er med på barnesanger som for noen er kjente og kjære, og for andre helt nye. Til slutt får alle tenne et lys for noen de er glade i, før de går hjem igjen, glade og mette.

Geir Endre Kristoffersen og
Mathilde Mindestømmen

FRA EN DÅPS-SAMTALE I OLSVIK

(HENTET FRA MENIGHETENS FACEBOOK-SIDE)

Publisert av Benny Kateket

Ja til amming!

Det er alltid kjekt å få gode tilbakemeldinger på ting vi gjør, eller ting som skjer i kirken. Hendelsen nedenfor er gjengitt med tillatelse fra alle involverte. Bakgrunnen er en prest i morspermisjon, som er medlem av en amme-gruppe på Facebook. I denne ammegruppen er det av og til mødre som er bekymret for hvordan det skal gå med amming i forbindelse med arrangementer i kirken. Disse får positive tilbakemeldinger fra andre mødre som har erfart at amming i kirken er helt ok. Følgende episode er en slik tilbakemelding, og den fant sted her i Olsvik kirke:

«Satt i kirken etter dåpssamtale og ammet med en annen mor. Inn kommer halve menighetsstaben dragende på et seks meter høyt juletre. Sist kommer soknepresten som snur seg, ser på oss og utbryter med et smil: Nei! Er det føringstid! Så koselig! Velsigne dere og de små! 😊»

Så koselig mottakelse, nå gleder jeg meg til å komme tilbake til dåpen!»

Dette er et flott bevis på at det betyr noe hvordan vi tar imot mennesker i kirken. Det å ha med baby og evt. amme i kirken kan være sårbart, så da er det ekstra viktig å ta imot på en god måte!

MENIGHETSARBEIDET

Fellesrådets ansvar ifølge Kirkelovens (KL) § 14 blir ivaretatt på ulike måter

«Kirkelig fellesråd skal ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene, utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen, fremme samarbeid mellom menighetsrådene og ivareta soknenes interesser i forhold til kommunen. Kirkelig fellesråd foretar tilsetting av og har arbeidsgiveransvaret for alle tilsatte som lønnes over fellesrådets budsjett.» *(utdrag fra KL § 14)*

Fellesrådet skal legge til rette for at menighetene har økonomi, stillinger og ytre rammer til å drive sin virksomhet innenfor blant annet disse områdene:

- Gudstjenester og kirkelige handlinger
- Diakoni/omsorgsarbeid
- Kirkelig undervisning
- Kirkemusikk og kultur
- Barne- og ungdomsarbeid

Som arbeidsgiver for de fleste ansatte i menighetene i Bergen skal fellesrådet sørge for at offentlige midler forvaltes på en god måte. Lønnsutgiftene er den desidert største utgiftsposten i fellesrådets regnskap når de gjelder drift av menighetene. Forpliktelsen omfatter bl.a.

- 160 personer i faste stillinger
- 143 årsverk (hvorav 113 av disse har sin arbeidsplass i menighetene)
- Mange tilkallingsvikarer
- Ansvar for kontor og praktisk tilrettelegging for både fellesrådets ansatte og alle menighetsprestene i Bergen

Andre viktige bidragsyttere til arbeidet i menighetene, er de mange frivillige medarbeiderne. I 2017 er det registrert 3474 frivillige. Disse yter en svært viktig innsats med sin trofaste tjeneste.

Noen menigheter lønner i tillegg egne ansatte i mindre stillinger.

Sammen med prestene utgjør alle disse et stort og sammensatt arbeidslag som i fellesskap bidrar til at menighetene i Bergen kan utføre sitt oppdrag.

Administrasjonsledere i menighetene

Alle menighetene i Bergen har en administrasjonsleder. Disse er en administrativ ressurs for menighetsrådet og ivaretar oppgaver på vegne av BKF, bl.a. har de personalansvaret for de fellesrådsansatte i menigheten.

Administrasjonslederne rapporterer til menighetsrådet i saker som faller inn under KL § 9 og til fellesrådet i saker som faller inn under KL § 14. Fellesrådet ønsker med dette å bidra til en ryddig og profesjonell administrasjon av menighetsrådet samtidig med at lederansvaret for de ansatte skal ligge lokalt.

Alle administrasjonsledere samles til månedlige møter hos fellesrådets administrasjon. Disse møtepunktene er viktige for informasjon mellom fellesrådet og menighetene. Det er også et møte der administrasjonslederne får hjelp til å holde seg faglig oppdatert.

Våre nyansatte administrasjonsledere meldes på «kurs for nye kirkeverger og daglige ledere», i regi av KA (Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter).

Noen administrasjonsledere gjennomgår KAs lederutviklingsprogram.

Nytilsatte

Også i 2017 ble det gjennomført innføringskurs for nytilsatte. Hensikten med disse kursene er å gi en orientering om fellesrådet som organisasjon og om forholdet til menighetsråd og bispedømmeråd. Disse samlingene gir også en anledning til å treffe nye kolleger og bli kjent med hverandre som medarbeidere i et stort arbeidsfellesskap.

I 2017 ble arbeidet med «retningslinjer for veiledning og oppfølging av ansatte» sluttført.

Kurs og kompetanseheving

BKF vil legge til rette for faglig utvikling og kompetanseheving for våre ansatte i menighetene. Dette ivaretas bl.a. ved at våre ansatte tilbys

- Fagdager i regi av BKF
- Kurs i regi av BDR, bedriftshelsetjenesten, KA og andre
- Det legges til rette for samlinger de enkelte faggruppene selv tar ansvar for

Det foretas en årlig rullering av kurskalender med tilbud til ulike yrkesgrupper.

Kirken som kulturaktør

BKFs kulturutvalg hadde som tidligere stort fokus på Påskefest. Programmet for førstkomende Påskefest ble gjort kjent både via brosjyrer, nettside og på Facebook.

Som alltid er våre kantorer viktige bidragsytere både til Påskefest, men også til mange andre tilbud.

Fra den nye spillepulten i Arna kyrkje. Dette kunne stå som en overskrift over mye av den innsatsen som legges ned rundt om i alle våre kirker.

Detalj fra pyntingen av Domkirken til den årvisse Luciamorgen.

Menighet	Kirke	Musikk	Musikk kombinert med annet program *	Billedkunst / kunsthåndverk / design	Scenekunst	Litteratur/ debatt	Film / visulet	Kulturhistorie	Ymse kulturformål / annet	Eget arrang.	Samarbeids-arr.	Eksternt arr.	Betalende publikum	Gratis publikum	Antall artister	Personer totalt tilstede	Sum alle typer arrangement
Arna	Arna	14	5	0	1	0	0	0	0	9	1	11	1218	627	518	2363	21
Bergen domkirke	Alle 4 kirkene	180	15	2	58	8	0	1	1	168	31	62	18956	13888	3359	36203	261
Birkeland	Birkeland	9	3	0	0	0	0	0	0	9	1	4	0	0	0	1647	14
Biskops-havn	Biskops-havn	13	6	1	0	1	1	1	4	26	2	0	627	1400	601	2628	28
Bønes	Bønes	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	2	0	0	0	1786	22
Eidsvåg	Eidsvåg	10	1	0	0	0	0	0	0	3	1	7	1164	177	758	2099	11
Fana	Fana	30	0	0	0	0	0	0	0	24	11	8	0	0	0	6798	43
Fana	Ytrebygda	10	1	0	0	1	0	0	0	2	2	7	0	52	0	428	11
Fridalen	Fridalen	8	3	0	0	0	0	0	0	8	1	2	756	942	416	2116	11
Fyllings-dalen	Fyllings-dalen	2	4	0	5	0	0	0	1	8	0	2	709	474	64	1247	10
Laksevåg	Laksevåg	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	4	0	0	0	4612	11
Landås	Landås	3	2	0	1	0	0	0	0	4	0	2	0	278	67	730	6
Loddefjord	Loddefjord	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	2	0	0	0	772	8
Løvestakk-siden	Solheim/ St. Markus	6	26	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	660	136	796	3
Nygård	Nygård	11	4	0	0	0	0	0	0	2	4	9	133	1290	369	1792	15
Olsvik	Olsvik	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	2	0	0	0	2226	19
Salhus	Salhus	2	3	0	0	0	0	0	0	3	4	1	16	50	110	552	8
Sandviken	Sandviken	19	3	0	0	0	1	0	4	18	3	6	146	1108	206	1460	27
Skjold	Skjold	10	2	0	0	0	0	0	1	3	2	7	755	1657	553	3052	12
Slettebak-ken	Slettebak-ken	3	3	1	2	8	0	0	0	17	1	0	64	170	0	729	18
Storetveit	Storetveit	52	0	0	0	0	0	0	0	43	1	8	0	1391	91	2828	52
Sælen	Sælen	5	3	1	4	0	0	0	0	7	1	1	382	648	151	1181	9
Søreide	Søreide	10	4	0	0	0	1	14	1	16	4	8	387	967	354	2400	28
Ytre Arna	Ytre Arna	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	718	4
Årstad	Årstad	19	4	0	0	0	0	0	0	10	0	12	0	0	182	2766	22
Åsane	Åsane og Åsane gamle	0	0	0	0	0	0	0	0	23	0	19	0	0	0	7329	42
Sum		416	92	5	71	18	3	16	12	455	73	188	25313	25779	7935	91258	716

* Fra enkelte menigheter har det ikke lyktes å få fullstendig oversikt over fordelingen f.eks. mellom gratis og betalende publikum. Derfor kan det stå oppført med null begge steder, men totalen er korrekt.

Juletefeste i Sandvikskirken

Hva gjør vi når kirken vår er tom og ribbet for alt inventar som forberedelse til et større oppussingsarbeid?

Faksimile fra Helg og hverdag nr. 3/17, Sandvikens menighetsblad.

DIAKONI – KIRKENS OMSORGSTJENESTE

Noen av våre menigheter har diakoner i sin stab og mange andre driver arbeid som kommer inn under dette ansvarsområdet.

Både kommunale og statlige midler har gitt fellesrådet anledning til å ansette diakoner. Dette er viktige stillinger som gjør menighetene i stand til å møte mennesker med sine mange ulike behov. Noen av disse stillingene er opprettet med særlig fokus på å møte de utfordringene levekårsundersøkelsen i Bergen pekte på.

Kirkens diakonale ansvar uttrykkes slik i kirkens plan for diakoni:

- inkluderende fellesskap,
- nestekjærlighet,
- kamp for rettferdighet
- vern om skaperverket.

Julespill i Sødalen

Små og store skuespillere imponerte stort i fortellingen fra «Bødalen».

DUA-arbeidet

Diakonalt ungdomsarbeid (DUA) sitt arbeid «Forandringshuset Loddefjord» er i full drift med helge- og ferieaktiviteter på Elvetun ungdomshus. Forandringshuset er et nytt programkonsept utviklet av KFUK-KFUM. Forandringshusets viktigste oppgaver er å bygge åpne, trygge fellesskap, der barn og unge kan være seg selv og leve og utvikle seg som hele mennesker. Alle unge mennesker trenger å bli bekreftet, hørt og utfordret slike at de tør være seg selv og har mot til å stå opp for andre.

Vårt lavterskel samtaletilbud «13–20» er også i full drift, med samtaler og nettsiden 13-20.no. Vi har også tyverisamtaler, i samarbeid med Vestkanten kjøpesenter og politiet, der ungdom under 18, som blir tatt i tyveri eller hærverk på senteret, får tilbud om påtaleunntatelse mot at de har tre samtaler med ungdomsdiakonen.

Samarbeidsprosjektet gjenbruksbutikken «Vel bevart»

Bruktbutikken ble åpnet 28. september 2017 med høytidelig snorklipping av ordfører Marte Mjøs Persen. En stolt og glad diakon Bergfinn Sørliet takket ordføreren. «Vel bevart» drives som nærmiljøsentere og bruktbuikk som formelt er eid av Ulriken KFUM/KFUK. Det er et samarbeidsprosjekt der Slettebakken, Landås, Fridalen og Årstad menigheter er invitert til å være med i styret.

Bispevisitas

I 2017 ble det gjennomført en bispevisitas i Bergen, i Laksevåg menighet 29. august – 3. september.

BKF leverte stoff til visitasmeldingen som beskrev de oppgavene fellesrådet har ansvar for. Administrasjonen deltok også i møter og gudstjenester under visitasen.

Samarbeid mellom Bergen kirkelige fellesråd og Bjørgvin bispedømme – mellom arbeidsgiverlinjene

Dette samarbeidet arter seg på flere måter, bl.a.

- Månedlige møter mellom prostene i Bergen og Kirkevergen og hans ledergruppe
- Møte mellom Biskopen og hans ledergruppe, prostene og Kirkevergen og hans ledergruppe en gang hvert semester
- Felles miljøutvalg for ledelse og verne-tjeneste fra begge arbeidsgivere i menighetene i Bergen
- Samarbeid om enkeltsaker som angår begge arbeidsgivere
- Samarbeid om kurs og opplæring i ulike sammenhenger

Stiftsdagene 2017

I 2017 ble Stiftsdagene for Bjørgvin bispedømme et tilbud til alle kirkelig ansatte. Arrangementet var et samarbeid mellom Bjørgvin bispedømmeråd og Bjørgvin kyrkje-verjelag. Storsamlingen varte i to dager og samlet 520 deltakere, derav ca. 140 fra BKF.

Sammen Senteret på Laksevåg. Foto: Sissel Jensen

En fullsatt møtesal under Stiftsdagene 2017.

Salmefest i Domkirken.

Reformasjonsbyen Bergen 2017

Bergen hadde i 2017 status som Norges reformasjonsby og var Norges representant i et nettverk av 68 europeiske byer (www.r2017.org).

Den norske kirke ved Kirkerådet, Bjørgvin bispedømme, Bergen domkirke menighet, Bergen kirkelige felleråd og Bergen kommune inviterte til folkefest og faglig fordypning under Lutherfestdagene 3.–7. mars og hele reformasjonsåret 2017.

Målsettingen var

- å synliggjøre og aktualisere verdiene til Den norske kirke for alle
- løfte vår felles-europeiske og bergenske samfunns- og kirkehistorie på en ny og interessant måte, til et nytt publikum
- legge til rette for og oppmuntre til et mangfold av aktiviteter i og utenfor kirken.

Samarbeidspartnerne løste både faglige og praktiske utfordringer på imponerende vis, med et

felles ønske om å levendegjøre reformasjonens verdier for alle. Byrom og kirketårn ble tatt i bruk for historiefortelling og aktuell refleksjon. Universitetet i Bergen var en sentral bidragsyter i markeringen, som samlet 5500 mennesker til i alt 40 arrangement.

Sykkel-VM med kirken synlig til stede

Det hele startet med VM-gudstjeneste på Torgalmenningen søndag formiddag 17. september, og menighetene i Bergen fulgte opp i dagene som kom med bl.a. åpne kirker hvor en kunne få oppleve gratis konserter eller andre arrangementer. Som et eksempel på kreativiteten i menighetene kan vi nevne de syklende prester og diakon fra Slettebakken kirke, som serverte vafler og kirkekaffe langs VM-løypen. I samarbeid med Sjømannskirken etablerte BKF en fan-soner ved Mariakirken med partytelt, vafler og kaffe. Med alt dette bidro vi til en fantastisk folkefest i byen.

Gudstjeneste på seierspallen.

Tsjekkia satte pris på vafler fra DNK og Sjømannskirkens fan-soner ved Mariakirken.

Gravplassforvaltningen

Bergen kirkelige felleråd forvalter 27 gravplasser, 21 i ordinær bruk og seks historiske, fire kapell og Møllendal krematorium. Gravplassforvaltningen er livssynsnytral i sitt virke. De forvaltningsrettslige oppgavene utføres av Gravplassmyndigheten. Akasia kirke og gravplass er hovedleverandør av tjenester på gravplasser, krematorium og kapell. Det gjelder både drift, vedlikehold, prosjektering, prosjektledelse, rehabilitering og nyanlegg.

Utadrettet virksomhet

- Gravplussutvalget startet sin virksomhet i 2017 og hadde fem møter der ett av møtene også hadde en befaring ved Møllendal kapell og krematorium samt Fyllingsdalen gravplass.
- Bidro i stor grad til grunnlaget for Bergen kommunes gravferdsplan for 2018–2028 som ble sendt på høring i januar 2018.

Graver

- Navnet minnelund på Fana kirkegård ble åpnet 1. februar med 162 graver.
- Fyllingsdalen gravplass fikk 507 nye urnegraver på nytt areal.
- 918 graver ble frigjort til ny bruk gjennom rehabilitering av graver, hovedprosjektene var Nygård kirkegård og Solheim gravplass.

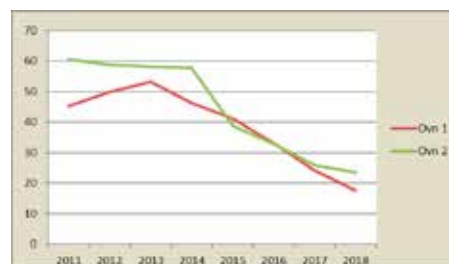
Gravplassanleggene

- Det er bestilt tilstandsanalyser for alle gravplassene, inkludert treplan, som skal leveres i 2018.
- Takvam, Mjeldheim og Loddefjord har vært gravplasser underlagt særlig fokus med tverrfaglig oppjustering i 2017.
- Av planlagte vedlikeholdsoppgaver kan vi nevne:
 - » Rehabilitering av urnefelt F20 på Eidsvåg kirkegård
 - » Utbedring av urnefelt V00 på Fana kirkegård
 - » Istandsetting av fem gravminner i stein på Assistentkirkegården
 - » Istandsetting av Sovjetisk krigsminnesmerke på Åsane kirkegård
 - » Nye murkroner og istandsetting av gjerder på Åsane kirkegård (A- og B-feltene)
 - » Dreneringsarbeid på MØ.K10

Kapell, krematorium og bårerom

- Øvsttun kapell og Solheim kapell er tatt med i gravferdsplanen, som prioriterte bygg.
- Registreringsordning og styrket tilsyn med bårerommene er etablert i 2017.
- Prosjekt for reduksjon av energiforbruk startet i 2015 og med nytt styringssystem på krematorieovnene i 2017. Fra oppstart av prosjektet i januar 2015 og til utgangen av 2017 er det gjennomsnittlige forbruk av fyringsolje per kremasjon redusert med hele 60 %, fra 52 til 21 liter. Dette tilsvarer over 50.000 liter fyringsolje årlig. Tid per kremasjon er redusert, og utslippsmålingene er gode. Den årlige besparelsen på krematoriet er på ca. 500.000 kr.

Oljeforbruk pr. kremasjon målt i liter:

Prosjekter

- Areal til Øvsttun og Antveit gravplasser er ytterligere nedbetalt.
- Reguleringsarbeid er gjort for Tennebekk, og det er levert forprosjekt for Antveit gravplass.
- Større vann og avløpsprosjekt på Møllendal avdeling Haukeland, i tillegg til natursteinsmur og rehabilitering av feltet A20.
- Graver: Jf. Punkt om graver over, i tillegg er det startet opp arbeid med å etablere nye kistegraver på Fyllingsdalen og Loddefjord gravplasser.
- Kapell: Maling og utbedringer innendørs i Solheim kapell og ny avløpsledning til Øvsttun kapell, samt maling av to historiske små hus på Møllendal.
- Anbud på gjerdet på Assistentkirkegården er lyst ut og vil bli etablert straks Vegvesenet er ferdig med muren.
- Statlige sysselsettingsmidler som kommunen har fordelt til fellerådet, har gjort det mulig å rehabiliterer prosesjonsvei på Møllendal og skrive under kontrakt for rehabilitering av forgården ved Møllendal kapeller.

GRAVPLASS- MYNDIGHETEN

- Gravplassmyndigheten ble flyttet over på Kirkepartnerplattformen i mars og ble samlokalisert med BKF's administrasjon i juni.
- Navnet minnelund på Fana kirkegård ble åpnet 1. februar ved byråd Julie Andersland. Her er tilrettelagt for 162 urner med tilhørende navneplate på minnesmerket. I løpet av 2017 ble 24 urner gravlagt i den navnete minnelunden.
- Fagdag med gravferdsenheten og informasjon til sesongarbeidere på gravplassene i Akasia ble gjennomført i juni.
- Internseminar i november med fokus på forvaltningsrett: Taushetsplikt og innsynsrett – forvaltningslov vs offentlig lov, god forvaltnings-sikk og krav til saksbehandlingen
- Nådte målet om månedlig fakturering av festeavgifter
- Bidratt til Bergen kommunes Gravferdsplan
- Beredskap i forbindelse med sykkel-VM i Bergen i september: I samarbeid med Virke Gravferd Vest, Bergen kommune og berørte enheter i Akasia Kirke og Gravplass, ble det gjort en solid jobb med beredskap for oppbevaring av kister, kremasjon og gravlegging samt bruk av kapellene.
- Det arbeides kontinuerlig med forbedring av gravplass.no, med spesielt fokus på informasjon
- Gravplassmyndigheten har fått egen konto på Instagram, hvor vi vil presentere bilder av arbeid, stemninger og årstider fra våre 27 gravplasser.

Årlige møter og arrangementer

- 2 møter med styret i Virke Gravferd Vest. Samarbeidet vurderes som svært godt.
- Møte med alle begravelsesbyråene i Bergen 22.02.2017. Tema i møtet var status på islamske graver, navnete minnelunder, pårørendes deltakelse ved kremasjon samt noen informasjonssaker. Vi fikk også en god og nyttig presentasjon av Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn Bergen v/styresekretær Amila Suljevic.
- Åpent Hus på Møllendal 01.04.2017: Vi utvidet tilbudet med en guidet vandring til interessante steder på gravplassen, noe som falt i smak hos de fremmøtte, til tross for dårlig vær. Det er fortsatt ikke den store tilstrømmingen av publikum, men de rundt 20 fremmøtte satte stor pris på tiltaket.

Foto: Gravplassmyndigheten

- Befaring i krematorium og kapeller med gravferdstalerne i Human-Etisk Forbund 11.09.2017.
- Møte med tros- og livssynssamfunn (gfl § 23 tredje ledd) 15.11.2017: Tema for møtet var dialog om Bergen kommunes gravferdsplan v/seksjons-sjef William Hazell.

Utadrettet informasjonsvirksomhet

- Gravplassjef og leder Gravplassmyndigheten deltok i møte med diakonene i Bergen og på konvent i Bergen domkirke menighet, med informasjon og dialog omkring gravlegging, graver og gravplasser.

Bidrag på nasjonalt nivå

- Gravplassjefen er leder for Norsk forening for gravplasskultur, og var en av foredragsholderne på foreningens administrasjonskurs.
- Leder Gravplassmyndigheten holdt foredrag om hjemmesider/nettsider på foreningens fagdager i Trondheim i juni.

Brukertilfredshet

- Det er gjennomført 2 Questback-undersøkelser overfor ansvarlige for gravferd, med spørsmål om hvordan tjenestene oppleves. Det er jevnt over gode tilbakemeldinger, men svarprosenten er dessverre for lav, med 33 % våren 2017 og 31 % høsten 2017.
- I november fikk vi utført en mer generell tilfredshetsmåling omkring gravplassene og gravferdsforvaltningen i Bergen, i samarbeid med Kantar TNS. Undersøkelsen ble sendt til et representativt brukerpanel på i overkant av 800 personer i Bergen, og ga et godt utgangspunkt for videre arbeid med både utvikling av tjenestene og med informasjonsarbeidet.
- Kantar TNS oppsummerer hovedfunnene i tilfredshetsmålingen slik:
 - » Et flertall, mellom 5 og 6 av 10, opplever at gravplassene er godt vedlikeholdt.
 - » Et flertall, 2 av 3, opplever at Bergens kommunes innbyggere som dør, gravlegges med respekt, uavhengig av religion eller livssyn. Bare 2 av 100 har svart negativt, mange har svart vet ikke.
 - » De aller fleste, 3 av 4, har tillit til at Gravplassmyndigheten i Bergen tilrettelegger for verdige gravferder for alle som dør og gravlegges i Bergen. Bare 4 av 100 har svart negativt.

- » Få, knappe 1 av 5, mener de er godt informert om gravplasser, og om hvem som har ansvar for kapell, gravplasser og kremasjon i Bergen.
- » Om lag halvparten av byens befolkning har kjennskap til Gravplassmyndigheten i Bergen, mens den andre halvpart ikke har kjennskap eller ikke har hørt om Gravplassmyndigheten.
- » Svært få, kun 6 av 100, har svært god eller ganske god kjennskap til Gravplassmyndigheten i Bergen.

Noen nøkkeltall fra Gravplassmyndigheten 2017:

• Behandlete gravferdsmeldinger	2 479
• Nyopprettede arkivsaker	6 234
• Behandlete gravminnesøknader	2 200
• Unike besøkende gravplass.no	19 540
• Sidevisninger gravplass.no	305 960
• Antall seremonier i kapellene	700
• Gravferder som kommunen tar ansvar for	6
• Antall kremasjoner Møllendal krematorium	1 834
• Herav utenbys	433 (24 %)
• Gjennomførte begravelser	509
• Herav utenbys	18 (3,5 %)
• Utenbys tildelt ny kistegrav	11
• Gjennomførte urnenedsettelse	1 323
• Herav utenbys	101 (7,5 %)
• Utenbys tildelt ny urnegrav (herav 3 i navnet minnelund og 1 i anonym urnegrav)	33
• Gravlagte urner i navnet minnelund	39
• Reserverte graver i navnet minnelund	10
• Gravlagte i anonym urnegrav	39
• Urner utlevert for askespredning	57

Kirkebyggforvaltningen

Kirkene er signalbygg i byen

Bergen kirkelige fellesråd forvalter 34 kirkebygg, 4 av dem er fredete kirker, 16 er listeførte/verneverdige. Felles for både gamle og nye kirkebygg er at dette er signalbygg, bygg som mange har et sterkt og godt forhold til, både de som oppsøker kirken ofte og de som sjeldnere setter sin fot innenfor dørene. Kontakten vi har hatt i 2017 med ulike deler av befolkningen i forbindelse med spiret i Johanneskirken som måtte fires ned, og i forbindelse med rehabilitering av Sandvikskirken, viser noe av betydningen kirkene har for mange.

I tillegg til å være viktige Gudshus, fungerer kirkene også som viktige kulturarenaer. I mange lokalmiljø er kirken det eneste kulturhuset og forsamlingshuset de har, og fungerer som en viktig møteplass for lokalbefolkningen.

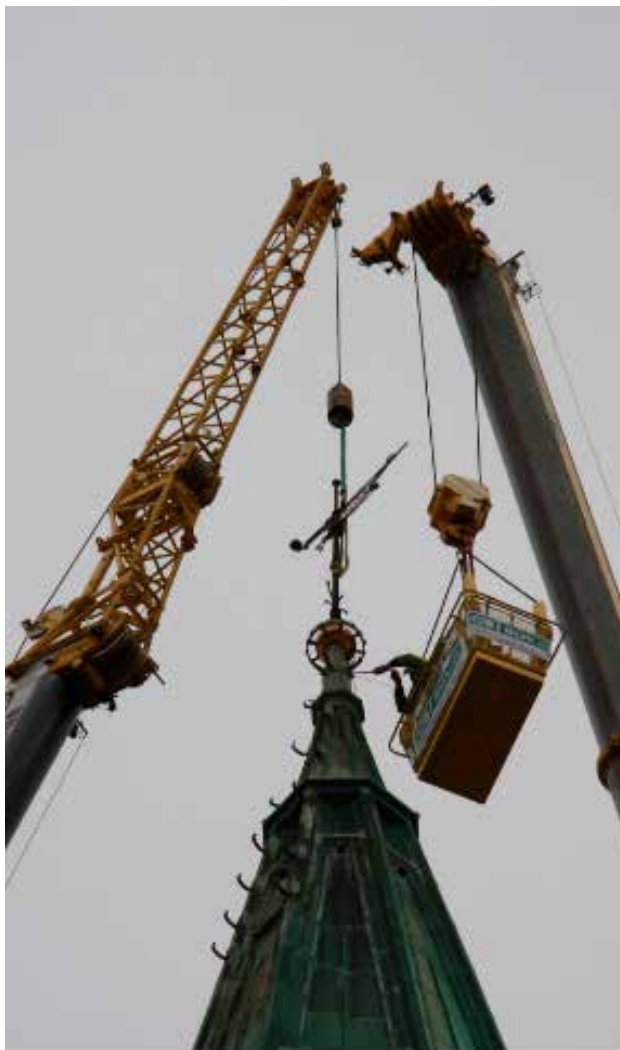
Når arkitekter skal tegne signalbygg, ender det ofte med spesielle løsninger som ikke er veldig godt utprøvd. Dette skaper store utfordringer i teknisk vedlikehold. Vi møter til stadighet utfordringer som er grunnet i uheldige valg av løsninger. Begrensningene som følger av at mange av kirkene er fredet/verneverdige gir også merkostnader.

Økt fuktbelastning er også et tiltakende problem. Når vi bygger nytt, prosjekteres det klimaskall som skal tåle den økte nedbøren på grunn av klimændringer, men mange av våre eksisterende bygg er dette en utfordring.

Fellesrådets ansvar

Fellesrådets ansvar er å forvalte midlene vi får til drift og vedlikehold av kirkebyggene på en best mulig måte. Vi skal holde dem teknisk i stand slik at de bevares for ettertiden. Samtidig skal vi legge til rette for den daglige bruken av byggene for alle som ønsker å delta.

Mens fellesrådet hovedsakelig bruker sine midler på «basisfunksjonene»: drift av bygget, inkludert vedlikehold, strøm, renhold, taleanlegg m/ teleslynge, orgel, standardversjon av liturgisk utstyr o.l., vil gjerne menighetsrådet gjennom innsamlede midler finansiere ulike oppgraderinger, som piano/ flygel, høyttaleranlegg for konserter, kirkekunst,

prosjektorer m.m. Noen ganger deler fellesråd og menighetsråd kostnadene. Dette skjer f.eks. ofte ved innkjøp av orgel.

Gjennom sitt byggherreansvar på vegne av soknet, er fellesrådet involvert i alle endringer i kirkebygget, også de som er finansiert av menighetsrådene.

MIDDELALDERKIRKENE

Bergen domkirke og korskirken – rehabilitering

I 2016 startet vi opp rehabiliteringen av Domkirken og Korskirken.

Ettersom begge kirkene er fra 1100-tallet, fordrer det nøyaktig planlegging, dokumentasjon og godkjenning av alle detaljer i rehabiliteringen.

Dette skjer i nært samarbeid mellom egne ingeniører og fagfolk, innleide arkitekter/ingeniører og Riksantikvaren.

Bergen domkirke

Prosjektet i Domkirken har totalt sett gått etter planen.

- Murerarbeidet har gått bedre enn forventet, både mht tidsbruk og kostnader. All sementpuss er fjernet og erstattet med kalkpuss. Diverse forbedringer er gjort på ulike detaljer.
- Tømmerarbeidet har gått omtrent som forventet. Råttent treverk er fjernet og erstattet med nytt (og da med kjerneved av høy kvalitet). I tømmerarbeidet har vi brukt en kombinasjon av tradisjonshåndverk og moderne håndverk, for å ta vare på tradisjonen og samtidig opprettholdt en effektiv fremdrift.
- Kobberarbeidet har blitt mer omfattende enn vi kunne forvente ut fra blikkenslagerrapporten. Dette skyldes i første rekke at treverket som var skjult under kobberet var mer råttent enn vi klarte å forutse. Dermed var det større deler enn planlagt av kobbertaket som måtte demonteres og monteres.
- På kirkegården har vi gjort en første rehabilitering (blant annet med muren rundt kirkegården), slik at dette området ikke skulle forfalle mens vi holdt på med bygget. Senere i prosjektperioden vil dette arbeidet videreføres.
- I rommet over våpenhuset planlegger vi å lage et lite «museum», der skoleklasser og andre kan komme og få se noen av de gamle gjenstandene vi har fjernet underveis i arbeidet.

Domkirketårnet utvendig forventes ferdigstilt i løpet av 2018.

All sementpuss er fjernet og erstattet med kalkpuss. En del ødelagte steiner oppover i tårnet er fjernet. Nye steiner er hugget til og satt inn. Alle murankre er rehabilitert – noen er skiftet ut med nye.

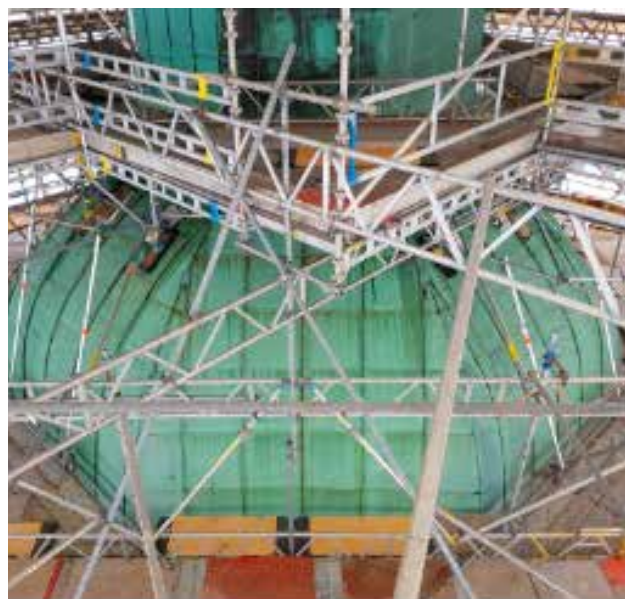
Under tårntaket er råttent treverk byttet ut med friskt treverk. Der det er mulig å bevare deler av en stokk, gjør vi det, og feller inn nye deler som erstatning for det som fjernes.

Nye takrenner er hugget ut med øks.

De lengste «spikrene» i tårnet er ca. 50 cm.

Kobberarbeidet har blitt langt mer omfattende enn blikkenslagerrapporten antydde.

Riksantikvaren har gitt oss tilskudd for å registrere gamle steinhuggermerker i tårnet.

Korskirken

Sommeren 2017 pakket vi Korskirken inn i stillas og presenning. Murpussen på hele kirken bortsett fra tårnet er fjernet i løpet av høsten. Alle takstein er tatt av taket. Vi startet arbeidet med å erstatte råttent treverk med nytt treverk i taket, og vi jobbet med detaljer på pussene. Sommeren 2018 skal veggene kalkes, og nye takstein skal legges på taket.

Vi har også begynt å planlegge innvendig rehabilitering av både Domkirken og Korskirken. Dette gjøres i nært samarbeid med Kirkens Bymisjon for Korskirken og kirkekomiteen/menighetsrådet i Domkirken. Inkludert i dette er prosjektering av sprinkleranlegg.

I tillegg til skriftlige rapporter og billegddokumentasjon, jobber vi også med filmatisering av ulike deler av rehabiliteringsarbeidet, slik at det kan brukes både for demonstrasjon og i opplæring. Dette er gjort etter anmodning fra kommunen.

Tempoet i prosjektene i Domkirken og Korskirken er nå avstemt etter finansieringen. Vi kunne med fordel ha skrudd opp tempoet noe mer, men ettersom vi ennå ikke kan kalkulere med prosjektstøtte fra staten, planlegger vi med å bruke ca. 17–18 mill. kroner per år til prosjektet.

Birkeland kirke med nytt tilbygg – illustrasjon.

NYE KIRKEPROSJEKT

Sædalen nærkirke

Planetaten i Bergen kommune har jobbet med revidert reguleringsplan for Sædalen gjennom hele 2017. BKF, sammen med byggekomiteen fra Sædalen menighet, har hatt flere møter for å se på ulike løsninger.

Birkeland kirke – tilbygg

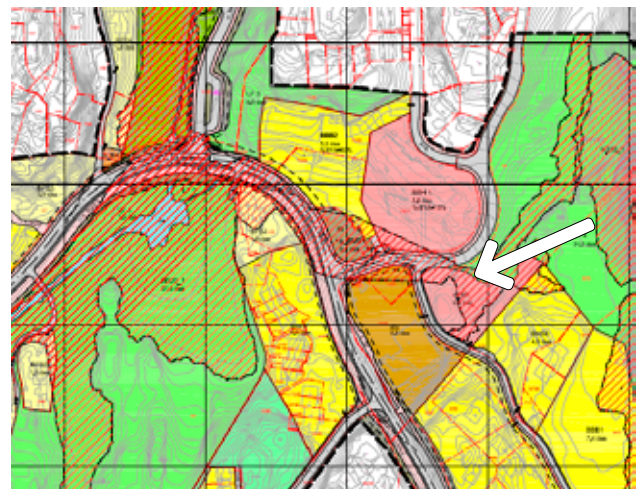
Vi sendte inn byggesøknad på tilbygg til Birkeland kirke vinteren 2017. Denne søknaden ble avslått.

Nå forberedes innsending av en ny søknad, der skissene har blitt godt mottatt både av byantikvar, biskop og kirkekonsulent.

Samtidig som det foregikk veiarbeid i Hardangerveien, fikk vi ordnet med nødvendige rør for vann og avløp til tilbygget gjennom veien.

Haukås nærkirke

Gjennom året har vi drøftet ulike muligheter for et funksjonelt bygg for Haukås menighet. De leier nå

I starten av 2018 vil en plan med plassering av kirke i sentrum av Sædalen, bak butikken, bli sendt ut på begrenset høring.

hos NLA, men den leiekontrakten vil opphøre når NLA flytter til Mindemyren, sannsynligvis i 2022.

Loddefjord kirke – utvidelse

Sammen med menigheten har vi sett på mulige utvidelsesmuligheter for Loddefjord kirke.

REHABILITERINGS- PROSJEKTER PÅ EKSISTERENDE KIRKEBYGG

Eidsvåg kirke

Taket på Eidsvåg kirke har vært et problembar i mange år – takvinduene har sprukket, og vi har hatt mange lekkasjer i ulike deler av taket. I 2017 ble det gamle taket fjernet (papp og isolasjon) og nytt tak ble lagt på. Samtlige vinduer ble skiftet, med nye beslag.

Vi hadde noen utfordringer i prosjektfasen, men er godt fornøyd med resultatet.

Storetveit kirke – nytt tak

I løpet av 2016/2017 la vi nytt tak på Storetveit kirke, vi skiftet ut flomlysanlegget, vi gjorde mindre reparasjoner på trapp, mur og hellegang, og vi rehabiliterte klokketårnet.

Sandvikskirken – rehabilitering

I Sandvikskirken begynte vi med å rehabilitere tårnet i 2016 (forberedelsene startet i 2015). Tårnet ble gjort ferdig tidlig på året i 2017. Deretter startet vi med utvendig rehabilitering av kirkeskipet.

Taket ble skiftet, plexiglassvinduene ble skiftet ut med lexan-glass, muren ble rengjort og gjennomgått, nye beslag og takrennet ble montert.

I 2018 vil kirken bli rehabilitert innvendig (kor og kirkeskip), i tillegg til at koret vil få nytt utvendig tak.

Foto: Akasia

Kontorinngangen i Eidsvåg kirke har fått nytt gulv, lydempende vegger og generell oppgradering. (bildene viser før og etter)

Foto: Akasia

Storetveit kirke har fått nytt tak.

Foto: Akasia

Foto: Akasia

Foto: Akasia

Foto: Akasia

Biskopshavn, rehabilitering av klokketårn og deler av bygg

I 2017 ble klokketårnet i Biskopshavn revet, og et nytt ble bygget opp, med lik utforming som det gamle. Vi planla å gjenbruke skifersteinen på det gamle tårnet, men steinen var råttet, så den måtte skiftes ut.

Vi startet også arbeidet med å male kirken, i tillegg til at vi skiftet alarmanlegg og lydanlegg.

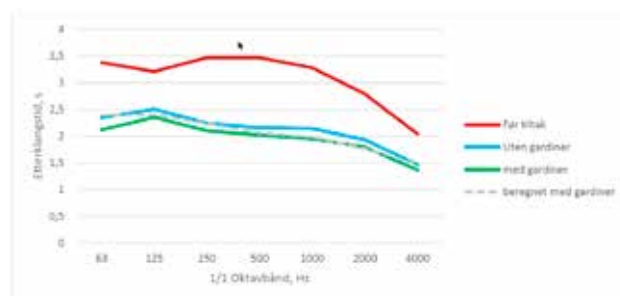

Foto: Akasia

Åsane kirke – akustikk

Åsane kirke har helt fra starten av hatt store akustikkutfordringer. Det har vært spesielt vanskelig å høre hva som blir sagt. Mange ulike metoder har vært prøvd for å få kontroll på akustikken. I 2015 engasjerte vi lydingeniører i Sweco til å ta målinger av akustikken og foreta analyser og simuleringer, og på bakgrunn av dette gi anbefaling om tiltak. Etter å ha innhentet tillatelser fra alle instanser (menighetsråd, fellesråd, biskop, kunstner) ble tiltak gjennomført i 2017.

Menigheten er svært godt fornøyd med resultatet. Etter at de fysiske tiltakene var fullført, gjorde vi nye målinger av akustikken, og konstaterte at de simuleringene som var foretatt viste seg å stemme ganske godt med de resultatene vi oppnådde.

Figur 2. Måleresultat før og etter tiltak.

Mange ulike faggrupper var involvert i akustikkprosjektet i Åsane kirke.

Foto: Akasia

Loddefjord kirke – nytt varmeanlegg m.m.

I Loddefjord kirke har varmeanlegget lenge vært dårlig. I 2017 demonterte vi alle de gamle rørvnene, og monterte moderne benkevarmere. Når vi først måtte fjerne alle benkene for å skifte ovner, slipte vi samtidig ned gulvet, og vi endret vinkelen på kirkebenkene for å få bedre sittekomfort. Vi har også bygget en ny lydkontroll-pult (HMS-tiltak), vi har fjernet benker bak i kirken, slik at de kan ha enkel kirkekaffe der (samt plass for rullestol) og vi har med ny belysning og akustikkplater gjort sakristiet brukervennlig.

Varmeanlegget som er montert, fordrer styringsanlegg for å virke optimalt. Dette planlegger vi å montere nå i vinter.

Nye akustikkplater gjør at en kan høre hva som blir sagt i sakristiet.
Foto: Akasia

Arna kyrkje – rehabilitering orgel

Orgelet i Arna kyrkje har vært i dårlig stand lenge. Høsten 2016 ble det varslet fra menighetsrådet at det var behov for akutt-tiltak. Menighetsrådet stilte også opp med en betydelig egenandel, som gjorde det mulig å finne finansiering til å få inn en helt ny spillepult til orglet. Arbeidet ble fullført vinteren 2017, til stor tilfredshet for menigheten og kantoren. Selv om orgelet er bygget i flere omganger av ulike orgelbyggere, fungerer det nå som en god helhet.

Ny spillepult til Arna kirkes orgel.
Foto: Arna menighet

Storetveit – nytt prostekontor for Bergensdalen prosti

Bergensdalen prosti ble opprettet i 2017, og det ble bestemt at prostekontoret skulle være i Storetveit. Vi avtalte med huseier Storetveit menighetsråd at vi kunne bygge om kontorene vi leier, slik at deler av et møterom ble brukt som prostekontor, samtidig som vi i fellesskap bygger om en gammel barnehage til et større møterom. Det gamle kjøkkenet i kontordelen var overmodent for utskifting, så vi lagde samtidig et nytt kjøkken der.

Nytt personalkjøkken i Storetveit
Foto: Akasia

Ny løfteplattform i Fyllingsdalen kirke, øvre del.

Nedre del.

Fyllingsdalen kirke – løfteplattform

I Fyllingsdalen kirke ble det montert løfteplattform mellom hovedetasjen og underetasjen.

Dette gir en mye større fleksibilitet i bruken av kirken, for rullestolbrukere, men også generelt for eldre som ikke liker å gå i trapper, for foreldre med barnevogn m.m. Plattformen er mest mulig diskret plassert i våpenhuset.

Kirkedører – rehabilitering og vedlikehold

Vi har mange kirkedører som trenger vedlikehold. I 2016 ble det laget en rapport med tilstandsbeskrivelse av alle dørene. Etterpå har vi begynt det lange arbeidet med å sette dem i stand. Bildene er fra Johanneskirken, hvor vi rehabiliterte dørene i 2017. De fleste dørene måtte inn på verksted i en periode, da lagde vi midlertidige dører som gjorde nytten i mellomtiden.

Hjemmelsoverføringer

Helt siden 1997 har Bergen kirkelige fellestråd og kommunen arbeidet for å få grunnbokshjemlene for kirkens eiendommer (kirker og gravplasser) i overensstemmelse med de faktiske forhold i henhold til loven.

I 2017 har en overordnet avtale om overføring av hjemlene blitt godkjent i Bergen bystyre og i Bergen kirkelige fellestråd. I tillegg har de første hjemlene blitt overført til soknet i statens kartverk. Av 34 kirker er nå 11 hjemler på plass, av 27 gravplasser er 7 hjemler på plass.

Andre prosjekter

I tillegg til prosjektene nevnt over, er det gjort en rekke små og mellomstore prosjekter rundt i de forskjellige kirkene. Noen av dem nevnes under:

- Arna kyrkje og kyrkjelydshus: Reparasjon av tak og skvettbeslag
- Bønes kirke: Nytt diakonkontor, nytt lager, ny rømningsvei
- Fana kirke: Store, syke trær er blitt fjernet. Lysforhold er forbedret. Nytt elbil-ladepunkt
- Fridalen kirke: oppussing gang, dører, kontorer, forbedret belysning, nytt elbil-ladepunkt m.m.
- Fyllingsdalen kirke: prosjektering ventilasjonsanlegg, montering elbil-ladepunkt
- Johanneskirken: Sikring av kirkespir, oppgradering lydanlegg
- Korskirken: Oppusset toalett, oppusset sakristi
- Landås kirke: Nytt låssystem, nytt gelender på orgelgalleri
- Loddefjord: Nytt elbil-ladepunkt,
- Mariakirken: Tilpasning av sakristi, tilpasning av kirkerom
- Nygård kirke: Nytt kontor, universell tilrettelegging kjeller, ny innredning kjeller (menighetsfinansiert)
- Nykirken: Sikkerhetsmerking av trinn, ny låskasse kirkedør.
- Olsvik kirke: Oppgradering underetasjen
- Salhus kirke: Oppgradering våpenhus og prestekontor
- Skjold kirke: ny asfaltering kirkevei, elbil-ladepunkt
- Slettebakken: elbil-ladepunkt
- Solheim kirke: gulvet er slipt og ny kirkeløper er anskaffet, løper med motiver fra prekestolen i kirken og farge fra alterbildet.
- St. Markus kirke: nytt skinn på alterringen og på stoler, ny asfalt utenfor kirken
- Sælen kirke: Nye krukker, parkeringstilpasning
- Søreide kirke: Total rehabilitering kirkeklokkeanlegg, innvendig skilting og tilpasning
- Ytre Arna: Ny oppvarming i våpenhus og gallerirom, ny belysning
- Ytrebygda kirke: Ny teleslynge i kirkerom og menighetssal, elbil-ladepunkt
- Nye oppslagstavler i diverse kirker

Våpenhus Salhus kirke, før og etter oppussing.

Fellesrådets økonomi 2017

INVESTERINGSREGNSKAP

(TALL I PARANTES GJELDER TILSVARENDE TALL FOR 2016)

Investeringsregnskap (mill. kr)	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Investeringer i anleggsmidler	91,5	90,1	75,1	70,7
Avdrag på lån investering				375,4
Dekning av tidl.års udekket	5,4	5,4	4,2	6,2
Avsetninger	31,6	20,7		19,7
Årets finansieringsbehov	128,4	116,1	79,3	472,0
Finansiert slik:				
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiendom	-1,1	-		-0,1
Refusjoner	-18,5	-18,0		-14,4
Tilskudd til investeringer	-76,1	-76,1	-68,6	-69,7
Mottatte avdrag på utlån (ekstraord.) / bruk av lånemidler				-375,4
Sum eksternt finansiering	-95,7	-94,1	-68,6	-459,5
Overført fra driftsregnskapet	-7,1	-7,1		-11,7
Bruk av avsetninger	-25,6	-15,0	-10,7	-0,8
Sum finansiering	-128,4	-116,1	-79,3	-472,0
Udekket/udisponert	-	-	-	-

Det er investert totalt 91,5 (70,7) mill. kroner i anleggsmidler (inkl mva), hvorav 57,9 (44,9) mill. kroner til kirkebygg, 32,3 (21,9) mill. kroner til gravplasser og 1,3 (3,9) mill. kroner til ny IKT-plattform/utstyr for BKF. Økningen er finansiert ved bruk av tidligere års avsetninger.

Prosjektering av rehabilitering Domkirken og Korskirken går etter planen. I Domkirken er kalkarbeidene på tårnet fullført i 2017. I Korskirken har man i løpet av året hugget ned gammel sementpuss og startet arbeidene i tårnet. Av andre store arbeider på kirkebyggene kan nevnes restaurering av Sandvikskirken og nytt tak på Storetveit og Eidsvåg kirker. Ved Biskopshavn kirke er det bygget nytt klokketårn, og i både Solheim, Storetveit og

Eidsvåg kirker arbeides det med oppgradering av kontorlokalene.

På gravplassområdet er det gjennomført flere store rehabiliteringsprosjekter på Møllendal gravplass. Fase A av rehabiliteringen av Nygård kirkegård og felt med nye urnegraver på Fyllingsdalen gravplass er fullført. Nye felt for kistegraver er under opparbeidelse på Loddefjord og Fyllingsdalen gravplasser. I februar ble det åpnet navnet minnelund på Fana kirkegård, og mot slutten av året ble arbeid påbegynt for å opparbeide navnedde minnelunder på Storetveit kirkegård og Fyllingsdalen gravplass. Det har også i 2017 vært jobbet systematisk med frigjøring av areal inne på gravplassene.

I 2017 har vi fortsatt arbeidet med å oppgradere våre IKT-løsninger, blant annet med nytt telefonisystem.

Det er overført totalt 7,1 mill. kroner fra driftsregnskap til investeringsregnskap, og i løpet av året er det brukt 25,6 mill. kroner av tidligere års avsetninger, mens 31,6 mill. kroner er overført til ubundne og bundne investeringsfond ved årets slutt. Av dette gjelder 10 mill. kroner Sædalen kirke, hvor bevilgede midler for 2017 i sin helhet er overført til fond. Det er også overført 9,1 mill. kroner knyttet til andre

nybyggingsprosjekter der reguleringsarbeidet har tatt lengre tid enn forventet. 9,8 mill. gjelder ekstraordinære bevilgninger fra Bergen kommune som blir investert i 2018.

Bevilgede investeringsmidler fra Bergen kommune er i 2017 videreført med samme beløp som i 2016. I tillegg har BKF fått en ekstraordinær bevilgning til erverv av nytt gravplassareal.

DRIFTSREGNSKAP

Driftsregnskap (mill. kr)	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Driftsinntekter	-233,2	-230,5	-200,2	-221,3
Driftsutgifter	220,8	221,2	201,9	213,6
Brutto driftsresultat	-12,4	-9,4	1,7	-7,7
Netto finansinntekter/-utgifter	-1,4	-1,2	-1,2	-5,5
Resultat før disposisjoner	-13,7	-10,6	0,5	-13,2
Bruk av udisponert fra tidl. år (overskudd)				-16,5
Bruk av bundet disposisjonsfond / disposisjonsfond	-0,4	-0,4	-0,5	-0,6
Avsatt til disposisjonsfond / bundne driftsfond	4,0	3,9	-	18,7
Overført til investeringsregnskapet	7,1	7,1	-	11,7
Sum avsetninger	10,6	10,6	-0,5	13,2
Regnskapsmessig resultat	-3,1	0,0	0,0	0,0

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk før disposisjoner på 13,7 mill. kroner. Av dette er 7,1 mill. kroner i henhold til budsjettvedtak overført til investeringsregnskapet.

BKF mottok i 2017 totalt 151,2 mill. kroner i driftstilskudd fra Bergen kommune. I tillegg har BKF i 2017 mottatt 3,8 mill. kroner i statlige sysselsettingsmidler til istandsetting av gravplasser. Av andre store inntektsposter kan nevnes 21,5 mill. kroner fra Den norske kirke og diverse egne inntekter

på kr 22,8 mill. kroner (blant annet festeavgifter, brukerbetaling og leieinntekter).

Pr. 31.12.17 hadde BKF 160 ansatte fordelt på 143 årsverk. Av totalt driftsutgifter på 220,8 mill. kroner er 95,2 mill. kroner benyttet til lønn og sosiale utgifter. Kjøp av varer og tjenester utgjør 97,3 mill. kroner, og er benyttet til løpende drift og vedlikehold av kirker og gravplasser, gravferdstjenester og administrasjon. 61 % av dette gjelder kjøp av tjenester fra egenregiselskapet Akasia kirke og gravplass AS.

Helse miljø og sikkerhet – HMS

Målsettingen med HMS-arbeidet er å arbeide for helsefremmende arbeidsplasser, redusere sykefraværet og skape gode og trygge arbeidsplasser for alle tilsatte.

En sentral del av HMS-arbeidet er å kartlegge og vurdere risiko. Gjennom ulike tiltak er det i 2017 blitt gjennomført kartlegging, risikovurdering og forebygging.

Det er tett oppfølging av sykemeldte fra første dag av nærmeste leder i samarbeid med personalavdelingen. Det er viktig for BKF å være en god IA-bedrift og legge til rette for at tilsatte med nedsatt funksjonsevne kan være i jobb. Det blir tilrettelagt for at langtidssykemeldte skal kunne stå delvis i arbeid.

HMS-arbeidet i BKF er i 2017 organisert i 4 verneområder: Kirkevergens administrasjon, Fana prosti, Domprostiet og Åsane prosti. Fra og med 01.12.2017 ble det opprettet et nytt verneområde, Bergensdalen prosti.

I 2017 ble det startet møtepunkt mellom kirkevergen og stiftsdirektør med tanke på HR-arbeidet i fellesråd og bispedømme. I den forbindelse ble det gjennomført felles verneombudsdag med tilbud til alle verneombudene i Bjørgvin bispedømme og i Bergen kirkelige fellesråd. Temaet for dagen var; Vi vet at: «Det eneste stabile er endring», med fokus på helsefremmende arbeidsplasser, arbeidets betydning for vår psykiske helse og kollektive og individuelle mestringsstrategier.

IA-arbeidet

Det ble utarbeidet IA-handlingsplan og HMS-handlingsplan i samarbeid med IA-rådgiver, bedriftshelsetjenesten, vernetjenesten og arbeidsmiljøutvalget, som er viktige samarbeidspartnere i HMS-arbeidet.

Tiltak i IA-arbeidet 2017 har blant annet vært:

- Stiftsdager for alle tilsatte i samarbeid med Bjørgvin bispedømme 6. og 7. juni, som var en storsamling for alle kirkelige tilsatte i bispedømmet. Programmet bestod av aktuelle seminarer for kirkelige tilsatte, men ikke minst viktig å møte andre kirkelige tilsatte med felles mål.
- Velferdstilskudd til hver stab før jul til et sosialt tiltak for staben.

HMS-tiltak

- Førstehjelpskurs (kirketjenere, menighetspedagoger eller andre tilsette som ser behov for det i arbeidet)
- HMS-runder
- Arbeidsmiljøkartlegging og arbeidsplassvurdering
- Brannvernkurs for alle ansatte
- Stabsutviklingsarbeid
- Avvikshåndtering

Bedriftshelsetjenesten

Salutis HMS har avtale med BKF og har bl.a. levert følgende tjenester:

- Ergonomiske arbeidsplassvurderinger
- Arbeidsmiljøkartlegginger
- Vaksinasjon av kirketjenere (Hepatitt B og stivkrampe)
- Førstehjelpskurs
- Individuelle oppfølginger
- Psykologtjeneste
- Rådgivning og konflikthåndtering

Sykefravær

Sykefraværet totalt for 2017 lander på 6,58 % og legger seg derfor omtrent på samme nivå som det har vært i flere år.

Her en samlet oversikt for statistikken siden 2014:

Årstall	Egenmelding	1–40 dg	Mer enn 40 dg	Totalt
2014	0,89	2,09	3,81	6,78
2015	1,14	1,63	3,53	6,30
2016	0,84	1,86	3,70	6,39
2017	0,75	2,09	3,74	6,58

For 2017 hadde BKF et mål om et sykefravær på 5 %. Dette har ikke lyktes i 2017, og totalt ble det en prosent på 6,58. Kjente faktorer for sykefraværet er svangerskapsrelatert og kjente fysiske diagnoser, men noe skyldes det psykososiale arbeidsmiljøet. I forhold til sykefravær som skyldes psykososiale forhold er det blitt tatt tak i eller er fremdeles i prosess.

Kirkevergens administrasjon

Høsten 2017 ble kirkevergens administrasjon sammensatt med to nye stillingskategorier – administrasjonssjef og kommunikasjonsrådgiver. Begge stillingene ble etablert etter omdisponering av personalressurser i administrasjonen.

KOMMUNIKASJON

BKF har et ønske om å forbedre vår kommunikasjon mot publikum, presse og internt i organisasjonen. I 2017 ble det ansatt en kommunikasjonsrådgiver for å profesjonalisere dette arbeidet. Kommunikasjonsrådgiveren skal være til hjelp for menighetene og bistå med kurs og skoloring og mediehåndtering, i tillegg til å være ansvarlig for BKF's nettsider og Facebook side. Nettsidene våre besøkes av flere tusen unike brukere hver måned. Totale antall sidevisninger i november var 32.190 og 40.235 i desember. I tillegg kommer et nesten like høyt tall på gravplass.no. Vi har også profesjonalisert kontakten med eksterne medier som igjen har ført til økt grad av positiv omtale av kirken.

PERSONALAVDELINGEN

Kirkevergens personalavdeling skal være en ressurs for menighetene i personalforvaltningen. Det har i 2017 vært jobbet målrettet med å skape en helhetlig, tydelig og forutsigbar personalpolitikk, gjennom IA-arbeidet, HMS-arbeidet og kompetansetiltak.

I medio august ble en ansatt på personalavdelingen overflyttet til menighetsavdelingen. Målet med denne endringen var å få tettere oppfølging av administrasjonslederne.

Kompetansehevende tiltak

Kompetansehevende tiltak er gjort gjennom at ansatte får tilbud om kurs osv. enten gjennom BKF som arbeidsgiver, gjennom bispedømmekontoret eller andre samarbeidsorgan. Noen ansatte har fått tilrettelagt for videreutdanning og høsten 2017 har kirkevergens ledergruppe startet på lederutviklingskurs i regi av Human AS. Kirkevergens administrasjon har innkalt til fagsamlinger for ulike yrkesgrupper i 2017.

Kontakt med tillitsvalgte

Det har vært godt samarbeid med tillitsvalgte i 2017. Det har vært 4 drøftingsmøter i 2017, pluss lokale lønnsforhandlinger. Saker som bl.a. har blitt drøftet er; IT-utvikling, veiledning for ansatte, endringer av kontorlokaler, elektronisk HMS-bok og personalhåndbok.

Rekruttering

Det har vært 23 offentlige utlysninger i 2017. Utover dette har det vært flere interne utlysninger, interne forflytninger og utvidelse av stillinger for deltidsansatte i stedet for å gå til offentlig utlysning. I alle tilsettingsprosessene har det vært tett kontakt med menighetsråd og/eller nærmeste leder og tillitsvalgte. Det har vært åpen og grundig saksbehandling før saken har gått videre til tilsettingsvedtak hos kirkevergen.

ØKONOMIAVDELINGEN

Økonomiavdelingen har ansvar for å tilrettelegge økonomiarbeidet slik at fellestrådet har en forsvarlig og god økonomistyring, med tilgang til oppdatert og relevant styringsinformasjon som grunnlag for beslutninger og kontroll.

I tillegg skal økonomiavdelingen være en ressurs for menighetene og bistå med tilrettelegging og forenkling av rutiner og arbeidsprosesser knyttet til menighetenes regnskap og budsjett.

Sentrale arbeidsoppgaver er blant annet utarbeidelse av

- rullerende 4-års økonomiplan til Bergen kommune
- årlig budsjettsøknad til Bergen kommune
- årsbudsjett (eventuelt med revisjoner i løpet av året)
- regnskapsrapportering til fellesråd og kirkeverge
- økonomiske analyser
- økonomisk oppfølging av prosjekter på kirkebygg og gravplasser
- rutiner og arbeidsprosesser som sikrer god intern kontroll innenfor eget ansvarsområde

Økonomiavdelingen har løpende kontakt med Bergen kommune, Bjørgvin Bispedømme og Akasia AS i økonomiske saker. Regnskapsfører i Akasia kirke og gravplass AS og revisor er sentrale samarbeidsparter.

I tillegg til løpende driftsoppgaver har vi i 2017 hatt særlig fokus effektivisering av arbeidsprosesser, og rådgiving overfor menighetene.

KIRKETORG OG ARKIV

Administrasjonen ved fellesrådets kontor i Aasegården består av kirketorg, arkivansvarlige og prostesekretær.

Disse medarbeiderne tar ansvar for:

- Resepsjon
- Sentralbord
- Håndtering av henvendelser om kirkelige handlinger
- Kunngjøring av gudstjenester
- Kirkebokføring
- Arkiv for BKF
- Arkiv for menighetsrådene og prostene
- Sekretærfunksjoner for prostene

IKT

Bergen kirkelige fellesråd er ansvarlig for kontorhold for alle ansatte i menighetene i Bergen. Det innebærer også ansvar for dataprogrammer og datautstyr, telefoni og nettverk. I tillegg gis det lokal brukerstøtte, opplæring og administrasjon av fagsystemer og fortløpende faglige vurderinger og tilrettelegging på IKT både overfor menighetene og egen administrasjon. Det er brukt mye ressurser på å løse til dels store nettverksutfordringer. Disse har i perioder skapt frustrasjon for mange ansatte. Det er en prioritert oppgave å sikre stabile nettverksløsninger.

AKASIA AS

Akasia-konsernet eies av soknene i Bergen og eierskapet forvaltes av BKF. Konsernet leverer egen årsmelding, så virksomheten er bare kort omtalt her – og vi siterer fra selskapets strategiplan.

Akasia's visjon er «verdier for generasjoner», mens hovedstrategien er:

«Akasia ivaretar viktige samfunnsoppgaver og bringer kulturarven videre, gjennom komplette og profesjonelle fagmiljø med fokus på kvalitet og service.

Akasia kirke og gravplass AS er et egenregiselskap som leverer tjenester til BKF og menighetene innenfor drift og investering. Tjenestene innen drift styres av driftsavtaler, mens det lages separate avtaler for store og små prosjekter. Å kjøpe tjenester innenfor mange ulike felt fra et egenregiselskap gir BKF mange fordeler og besparelser, ikke minst i forbindelse med rehabilitering av de gamle middelalderbyggene våre. BKF og Akasia jobber hele tiden sammen med å få til effektivisering av tjenestene som ytes.

Akasia Barnehage AS eier 20 barnehager, 9 av dem er tidligere menighetsbarnehager med utvidet formålsparagraf. Våre *barnehager* bygger på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, ivaretar barndommens egenverdi og legger

-verdier for generasjoner

grunnlag for livslang læring gjennom samspill og lek. I arbeidet med barna vektlegges verdiene undring, trygghet, likeverd og tilgivelse.

Våre *menighetsbarnehager* bidrar i tillegg til å gi barn kunnskap om, erfaring med og opplevelse av kristen tro og tradisjon.

Vår *eiendomsforvaltning og eiendomsutvikling* har god formgiving, høy faglig kvalitet, fremtidsrettede løsninger og effektiv ressursutnyttelse.

Vi leverer effektive *regnskaps- og økonomiløsninger.*»

Akasia-konsernet har ca. 500 ansatte.

Styrende organer

Bergen kirkelige fellesråd

Verv	Navn fast repr.	Navn vararepr.	Menighet
Leder	Lars Kristian Stendahl Gjervik	Yngve Jørgensen	Olsvik
Nestleder	Aasmund Kvamme	Hilde Eldevik Rusaas	Landås
	Audun Magne Stølås	Hans Martin Svarstad	Arna
	Christian Nasset	Christian Haugen	Bergen domkirke
	Janne Stølsbotn	Karina Hestad Skeie	Birkeland
	Bjørn Norstrand		Biskopshavn
	Øivin Christiansen	Stein Rune Risa	Bønes
	Petter Bjerksund		Eidsvåg
	Rune Kroken	Eli Beate Presthus Nilsen	Fana
	Lene H. Skårvik	Magnhild Bye-Ingebrigtsen / Lena Beate Keilegavlen	Fridalen
	Håvard G. Frøysa	Torill Marie Krogsrud Bergsvik	Fyllingsdalen
	Heidi Iren Saure	Lin Elisabeth Krantz	Laksevåg
	Bente Krokeide	Ina Kristiansen	Loddefjord
	Ragnvald Jakobsen	Arnulf Sandvik	Løvstakksiden
	Karl Johan Hallaråker	Frode Jacobsen	Nygård
	Nils Gunnar Toppe	Nils Kristian Søfteland	Salhus
	Jorid L. Vingen Endal	Dagfinn Vik	Sandviken
	Asbjørn Valen	Marit Elisabeth Breivik	Skjold
	Øystein Øie/Thor Brekkeflat	Celine Amundsen/Annicken Huun	Slettebakken
	Per Kristian Erdal	Inger Marie Waage	Storetveit
	Tor Nordeide	Randi Wollan Neuber	Sælen
	Lodve Giske	Gro Ingebrigtsen Klungland	Søreide
	Thor Kalland	Jorunn Haukås	Ytre Arna
	Signe Sandberg	Julie Ane Ødegaard Borge	Årstad
	Bjarte Flaten	Jan Haugsvær	Åsane
Geistlig repr.	Domprost Jan Otto Myrseth	Prost Øystein Skauge	
Kommunal repr.	Jarle Sørås	Harald Berge Breistein	Bergen kommune

Arbeidsutvalget

Lars Kristian Stendahl Gjervik	BKF leder
Aasmund Kvamme	BKF nestleder
Jan Otto Myrseth	geistlig representant
Bjarte Flaten	BKF
Bente Krokeide	BKF
Øystein Skauge	vara for geistlig representant
Øivin Christiansen	1. vara BKF
Janne Stølsbotn	2. vara BKF

Administrasjonsutvalget

Aasmund Kvamme	BKF leder
Bente Krokeide	BKF
Bjarte Flaten	BKF
Geir Møller	repr. for Delta, Utdanningsforbundet og Kirkelig undervisningsforbund
Tor Nordeide	1. vara – BKF
Heidi Iren Saure	2. vara – BKF
Sven-Ove Rostrup	vara for Delta, Utdanningsforbundet og Kirkelig undervisningsforbund
Lena Schjørn-Koivula	vara for Fagforbundet og MFO

Kontrollutvalget

Karl Johan Hallaråker	leder
Jorid Laura Vingen Endal	
Nils Gunnar Toppe	
Christian Nasset	vara
Lene Hjortland Skårvik	vara

Kirkebyggutvalget

Audun Stølås	leder
Heidi Iren Saure	
Asbjørn Valen	
Per Kristian Erdal	
Arne Tveit	adm. – Kirkebyggsjef
Janne Stølsbotn	vara
Christian Nasset	vara
Bjørn Nordstrand	vara
Ragnvald Jakobsen	vara

Gravplassutvalget

Jarle Sørås	BKF – Bergen kommune, leder
Tanveer Ahmed	Bergen moské
Janeke Vatn	HEF
Nils Gunnar Toppe	BKF
Anne B. Jønsson	adm. – Leder Gravplassmynidgheten
Inghild Hareide Hansen	adm. – Gravplassjef
Ewa Bivand	1. vara – Den katolske kirke
Harald Berge Breistein	vara – BKF, Bergen kommune
Janne Stølsbotn	vara – BKF
Muhammad Azeem	vara – Bergen moské
Bjørn Nordstrand	vara – BKF

Kulturutvalget

Kjetil Almenning	
Reidun Oanes Andersen	
Kristin Lillere	
Cathrine Snipsøy	
Knut Christian Jansson	
Asbjørn Vilkenen	leder

MØTER OG SAKER

Bergen kirkelige fellesråd gjennomførte 6 møter med til sammen 71 saker i 2017.

Av saker som er behandlet kan nevnes budsjett- og regnskapssaker, økonomiplan for 2018–2022, rapport virksomhetsgjennomgang BKF, Verdi- og måldokument 2017–19, opprettelse av kirkebyggutvalg, vedtak om eksternt sekretariat og revisjon av regler for kontrollutvalget, eierstruktur for Akasia AS, eiermelding, høringsuttalelser på nye regler for valg

av menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet – og på forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn, godkjenning av navnet minnelund på Storetveit og Fyllingsdalen, omdanning av Arbeids- og administrasjonsutvalget til henholdsvis Arbeidsutvalg og Administrasjonsutvalg.

Arbeids- og administrasjonsutvalget har hatt to møter. Administrasjonsutvalget har hatt ett møte og Arbeidsutvalget har hatt fire møter.

Årsregnskap 2017

INVESTERINGSREGNSKAP

Kontonavn	Note	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Investeringer i anleggsmidler	5, 6, 13	73 243 600	72 050 000	75 050 000	56 370 044
Moms generell komp.ordn.inv.		18 250 041	18 000 000	0	14 286 060
Avdrag på lån (ekstraord.)		0	0	0	375 429 040
Dekning av tidl.års udekket		5 400 000	5 400 000	4 200 000	6 200 000
Avsetninger	8	31 550 890	20 650 000	0	19 742 837
Årets finansieringsbehov		128 444 532	116 100 000	79 250 000	472 027 981

FINANSIERT SLIK:

Inntekter fra salg av drifts- midler / Fast eiendom	6	-1 142 780	0	0	-71 563
Refusjoner		-18 529 285	-18 000 000	0	-14 376 060
Tilskudd til investeringer	2	-76 077 400	-76 056 000	-68 556 000	-69 656 089
Mottatte avdrag på utlån (ekstraord.)					-375 429 040
Sum ekstern finansiering		-95 749 465	-94 056 000	-68 556 000	-459 532 752
Overført fra driftsregnskapet		-7 050 000	-7 050 000	0	-11 673 423
Bruk av avsetninger	8	-25 645 067	-14 994 000	-10 694 000	-821 807
Bruk av tidligere års udisponert		-32 695 067	-22 044 000	-10 694 000	-12 495 230
Sum finansiering		-128 444 532	-116 100 000	-79 250 000	-472 027 981

DRIFTSREGNSKAP

	Note	Regnskap 2017	Rev. budsjett 2017	Oppr. budsjett 2017	Regnskap 2016
INNETEKTER					
Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	1,13	-22 751 971	-22 230 000	-19 030 000	-17 168 700
Salg av driftsmidler / fast eiendom		0	0	0	-10 141
Refusjoner/overføringer		-32 479 045	-31 203 000	-8 203 000	-32 583 529
Kalk. inntekt ved komm. tjenesteytingsavtale		-251 700	-161 000	0	-161 000
Statlige tilskudd		-22 416 095	-22 076 216	-21 926 216	-22 555 601
Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	2	-155 133 683	-154 831 683	-151 031 683	-148 488 420
Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler		-139 645	0	0	-321 866
Sum driftsinntekter		-233 172 140	-230 501 899	-200 190 899	-221 289 257
UTGIFTER					
Lønn og sosiale utgifter	3,4,13	95 161 443	95 109 870	98 538 363	95 441 341
Kjøp av varer og tjenester	13,15	97 300 426	99 007 089	99 507 089	90 789 183
Refusjoner/overføringer		22 975 377	23 000 000	0	21 416 659
Kalk. utg. ved komm. tjenesteytingsavtale		251 700	161 000	0	161 000
Tilskudd og gaver		5 114 711	3 873 940	3 873 940	5 761 827
Sum driftsutgifter		220 803 657	221 151 899	201 919 392	213 570 010
Brutto driftsresultat		-12 368 483	-9 350 000	1 728 493	-7 719 247
Renteinntekter og utbytte		-1 350 571	-1 200 000	-1 200 000	-14 490 797
Mottatte avdrag på utlån		0	0	0	-22 036 334
Renteutgifter og låneomkostn.		0	0	0	8 982 455
Avdrag på lån		0	0	0	22 036 324
Netto finansinntekter/-utgifter		-1 350 571	-1 200 000	-1 200 000	-5 508 352
Avskrivninger/Nedskrivninger	5,6	24 182 958	24 000 000	0	24 995 177
Motpost avskrivninger	5,6	-24 182 958	-24 000 000	0	-24 995 177
Netto driftsresultat		-13 719 054	-10 550 000	528 493	-13 227 599
INTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER					
Bruk av udisponert fra tidl. år (overskudd)		0	0	0	-16 499 606
Bruk av disposisjonsfond		0	0	-528 493	-638 093
Bruk av bundne fond	8	-413 267	-400 000	0	0
Sum bruk av avsetninger		-413 267	-400 000	-528 493	-17 137 699
Avsatt til disposisjonsfond	8	3 994 316	3 900 000	0	17 717 311
Avsatt til bundne fond		0	0	0	974 565
Overført til investeringsregnskapet	0	7 050 000	7 050 000	0	11 673 423
Sum avsetninger		11 044 316	10 950 000	0	30 365 299
REGNSKAPSMESSIG OVER-/UNDERSKUDD	0	-3 088 005	0	0	0

BALANSE

	Note	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Faste eiendommer og anlegg	5	851 957 948	779 669 747
Utstyr, maskiner og transportmidler	1,6,13	17 324 665	24 505 230
Aksjer og andeler	7,13	67 602 657	67 602 657
Omløpsmidler			
Andel Bildeleringen		7 000	0
Kortsiktige fordringer	9	17 193 724	23 314 991
Kasse, bankinnskudd		95 627 398	68 942 140
SUM EIENDELER		1 049 713 392	964 034 765
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Kapitalkonto	16	-936 885 269	-871 777 634
Udekket i investeringsregnskapet		12 000 000	17 400 000
Regnskapsmessig mindreforbruk (Udisp. overskudd)		-3 088 005	0
Disposisjonsfond	8	-17 575 247	-18 310 931
Bundne investeringsfond	8	-12 405 744	-4 905 744
Ubundne investeringsfond	8	-59 956 684	-56 820 860
Bundne driftsfond	8	-561 298	-974 565
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Annen kortsiktig gjeld	10	-31 241 145	-28 645 031
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		-1 049 713 392	-964 034 765

Bergen, 15.02.2018

Lars Kristian Stendahl Gjervik
leder Bergen kirkelige fellesråd

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

NOTER

Note 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet for Bergen kirkelige fellesråd er satt opp etter de samme prinsipper som gjelder for kommunesektoren, samt forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke og God kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Det er inngått avtale med Akasia-konsernet om leie av datautstyr, biler, maskiner og annet utstyr. BKF har vurdert avtalen opp mot NRS14/GKRS8 som regulerer leieavtaler. Disse regulerer regnskapsføring for leietaker (og ikke utleier). På denne bakgrunn har BKF valgt å behandle avtalen som en ordinær leieavtale, med inntektsføring av årlig leiebeløp i driftsregnskapet.

Note 2 TILSKUDD FRA BERGEN KOMMUNE

BKF mottar tilskudd fra Bergen kommune i tråd med Kirkelovens § 15. Tilskuddet fordeler seg som følger:

Drift:

Formål Den Norske Kirke	88 061 900
Formål Gravplass	50 543 034
Formål Kirkelig administrasjon	16 378 749
Påskefest	150 000
Sum	155 133 683

Investering:

Formål Kirker	30 920 500
Formål Vernede kirker	16 736 400
Formål Gravplass, kapell og krematorium	20 920 500
Til kjøp av gravplassareal	7 500 000
Sum	76 077 400

Note 3 LØNN

Lønn	74 333 137
Arbeidsgiveravgift	11 287 124
Pensjonsutgifter	8 502 714
Annen godtgjørelse	1 038 468
Sum	95 161 443

Herav ytelser til ledende personer:
Kirkevergen 953 377

Note 4 PENSJONSFORPLIKTELSE

Alle ansatte er tilknyttet Bergen kommunale pensjonskasse i samsvar med tariffavtale i KA tariffområde. Arbeidsgivers andel av premie er utgiftført med kr 8 502 714 inkl. AFP og reguleringspremie. Ansatte betaler 2 % av premien.

Pensjonsforpliktelser og pensjonmidler er ikke balanseført.

Akasia-konsernet dekker pensjonsforpliktelser for ansatte som har vært ansatt i «Akasia i BKF». I 2017 er kundeforholdet ivaretatt via BKF, men alle løpende kostnader er utgiftført i Akasia-konsernet sine regnskaper. Akasia-konsernet oppretter pensjonskasse i 2018, og Akasia sin del av pensjonsforpliktelsen i BKP blir flyttet over til denne pensjonskassen.

BKF har dekket deler av sin pensjonsutgift ved bruk av premiefond (kr 1.957.246).

Før årsoppgjørsposteringer i pensjonskassens regnskap har BKF har pr. 31.12.17 kr 9.290.253 innestående på premiefond, mens Akasia har kr 2.318.029.

Estimert forpliktelse/ midler 31.12.17	BKF	Akasia
Brutto påløpt forpliktelse	186 895 688	178 776 919
Pensjonsmidler	176 024 254	171 587 647
Netto pensjonsforpliktelse	10 871 434	7 189 272

Medlemsstatus

Antall aktive	241	12
Antall oppsatte	438	907
Antall pensjoner	131	116

Note 5 FASTE EIENDOMMER OG ANLEGG

Avskrivningstid	År
Kirker	50
Eiendom for utleie	25
Gravplasser, kapell o.l.	50–80

	31.12.2016	Hist.verdi inkl. oppskr.	Akkumulert avskrivning	Årets aktivering	Årets avskrivning	Verdi pr. 31.12.2017
Kirker	471 342 878	727 812 088	256 469 211	57 688 335	12 609 095	516 422 118
Eiendom for utleie	7 131 658	8 097 618	965 961		335 174	6 796 484
Gravplasser, kapell o.l.	301 195 212	347 066 556	45 871 344	32 285 247	4 741 112	328 739 346
Sum	779 669 747	1 082 976 262	303 306 516	89 973 582	17 685 381	851 957 948

Note 6 INVENTAR, UTSTYR, MASKINER OG TRANSPORTMIDLER

Avskrivningstid	År
Inventar	10–14
Datautstyr	5
Systemer/programvare	5–10
Traktorer	10
Gravemaskiner	10
Biler	10
Maskiner	10
Verktøy og lette mask.	3

	31.12.2016	Akkumulert ansk.kost	Akkumulert avskrivning	Årets aktivering	Årets avgang	Årets avskrivning	Verdi pr. 31.12.2017
Inventar	3 276 207	3 834 853	558 646	226 933		252 016	3 251 124
Datautstyr	3 204 644	6 986 789	3 782 145	1 293 126	504 916	743 068	3 249 786
Systemer/programvare	6 254 192	17 193 274	10 939 081		873 664	2 980 374	2 400 154
Traktorer	1 191 173	3 513 281	2 322 108			249 053	942 120
Gravemaskiner	1 573 477	4 768 271	3 194 794			479 383	1 094 093
Biler	8 213 381	23 474 501	15 261 120		824 467	1 624 751	5 764 163
Maskiner	758 823	2 765 543	2 006 720			152 265	606 558
Verktøy og lette mask.	33 333	597 082	563 748			16 667	16 667
Sum	24 505 230	63 133 593	38 628 364	1 520 059	2 203 048	6 497 576	17 324 664

Deler av avskrivningsbeløpet for Inventar gjelder forskuddsbetalt leie i Sandviken menighetshus. Det er betalt leie frem til 30.11.2030. Årets aktivering av inventar gjelder oppgradering av kontorer i Storetveit menighet, som vil bli fratrukket husleie frem til år 2022.

Inntekten av biler solgt i 2016 ble ikke ført i 2016-regnskapet, og er inntektført i 2017 (692 000).

NOTER

Note 7 AKSJER OG ANDELER

Aksjer

Selskap	Eierandel	Balansført verdi
Akasia AS	100 %	67 601 657
Kirkepartner AS	0,01 %	1 000

Omløpsmiddel

Andel Bildeleringen	7 000
---------------------	-------

Note 8 AVSETNINGER

Spesifikasjon over fond, avsetning til og bruk av fond 2017:

Type fond	IB	Årets avsetninger	Årets bruk avsetninger	UB
Disposisjonsfond	-18 310 931	-3 994 316	4 730 000	-17 575 247
Bundne driftsfond	-974 565		413 267	-561 298
Ubundne investeringsfond	-56 820 860	-24 050 890	20 915 067	-59 956 684
Bundne investeringsfond	-4 905 744	-7 500 000		-12 405 744
Sum	-81 012 101	-35 545 206	26 058 334	-90 498 973

Note 9 KORTSIKTIG FORDRING

Kortsiktig fordring består av følgende poster:

Momskompensasjonskrav	7 957 515
Kunder gravplassmyndigheten	2 651 896
Lønn og lønnsrefusjoner	364 788
Forskuddsbetalte kostnader	547 618
Kortsiktig fordring menigheter	1 420 124
Annen kortsiktig fordring	4 251 784
Sum	17 193 724

Note 10 KORTSIKTIG GJELD

Kortsiktig gjeld består av følgende poster:

Leverandørgjeld	-15 278 804
Skyldig offentlige avgifter	-5 815 666
Feriepenger	-8 243 138
Annen kortsiktig gjeld	-1 903 536
Sum	-31 241 145

Note 11 BUDSJETT

Opprinnelig budsjett ble vedtatt 14.12.2016.
Budsjettet er revidert 30.6, 20.12 og 30.12.

Note 12 BETINGEDE UTFALL

Bergen kirkelige fellesråd er saksøkt av ansatte som fram til virksomhetsoverdragelsen var ansatt i «Akasia i BKF», med påstand om brudd på inngåtte arbeidsavtaler for perioden 01.08.2014 til 31.12.2015. Kravet utgjør 3,2 mill. kroner, og BKF har lagt ned påstand om full frifinnelse. Saken ble behandlet i Bergen Tingrett 8. og 9. januar. Det foreligger foreløpig ikke dom i saken.

Note 13 NÆRSTÅENDE PARTER

Bergen kirkelige fellesråd forvalter eierskapet i Akasia AS på vegne av soknene i Bergen. Akasia kirke og gravplass AS er et egenregiselskap som leverer tjenester til BKF. Akasia AS eier 100 % av aksjene i Akasia kirke og gravplass AS.

Pr. 31.12.2017 er det inngått følgende avtaler mellom Bergen kirkelige fellesråd og Akasia AS med datterselskap:

Akasia AS

Avtale vedrørende rettigheter og forpliktelser knyttet til BKF's pensjonsordning så langt den gjelder ansatte i Akasia, inkl. tilleggsavtale om at Akasia AS overtar alle rettighetene og forpliktelsene knyttet til pensjonsordningen. Avtale for leie av datautstyr, biler, maskiner og annet utstyr.

Akasia kirke og gravplass AS

Avtale om leveranse av FM-tjenester. Løpende driftsavtaler (SLA) innen

- Renhold, service, drift og vedlikehold av bygninger
- Service, drift og vedlikehold av utomhusanlegg
- Kapelltjenester, gravferd og kremasjon
- Regnskap og lønn BKF og menighetene
- Tilsyn og drift av utleiebygg

Transaksjoner i 2017 (inkl mva)	Faktura fra Akasia konsernet til BKF	Faktura fra BKF til Akasia-konsernet
Akasia kirke og gravplass AS *) og **)	120 441 634	12 965
Akasia AS ***)	644 549	9 662 608
Akasia Barnehage AS		57 627
Akasia Eiendomsforvaltning AS	2 970	1 064
Akasia Regnskap AS	43 125	
Sum	121 132 278	9 734 264
*) Herav faste driftsavtaler	63 588 926	
***) Herav ført i investeringsregnskapet	46 290 251	
***) Herav leie datautstyr, biler, maskiner og annet utstyr	3 500 000	

Note 14 REVISJON

Det er i 2017 betalt kr 544 604 for revisjonstjenester. Kr 169 604 av dette gjelder bistand/rådgivning.

NOTER

Note 15 ENDRING I ARBEIDSKAPITAL

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
Omløpsmidler 31.12	112 828 123	92 257 131
Kortsiktig gjeld 31.12	-31 241 145	-28 645 031
Arbeidskapital 31.12	81 586 978	63 612 100
Arbeidskapital 01.01	63 612 100	36 936 890
Endring AK i balansen (A)	17 974 878	26 675 210
<i>Anskaffelse av midler</i>		
Inntekter driftsdel	233 172 140	221 289 257
Inntekter investering	1 142 780	71 563
Innbetalinger ved eksterne transaksjoner	95 957 256	495 988 320
Sum anskaffelse av midler (B)	330 272 175	717 349 140
<i>Anvendelse av midler</i>		
Utgifter driftsdel	220 803 657	213 570 010
Utgifter investering	91 493 641	70 656 104
Utbetalinger ved eksterne transaksjoner	0	406 447 819
Sum anvendelse av midler (C)	312 297 298	690 673 933
Endring arbeidskapital (B–C)	17 974 878	26 675 207

Note 16 KAPITALKONTO 2017

DEBET		KREDIT	
		IB, kap.kto: Overskudd i kapital	871 777 634
11 Salg av fast eiendom		10 Aktivering av fast eiendom	89 973 582
13 Avskrivning/nedskrivning fast eiendom	17 685 381	12 Oppskrevet fast eiendom	
23 Salg biler, mask., inv., utst.	824 467	22 Kjøp av biler, maskiner, inv., utstyr	1 520 059
25 Avskrivning av biler, mask., inv., utst.	7 876 158	24 Oppskrevet biler, maskiner, inv., utst.	
UB, kap.kto: Overskudd i kapital	936 885 269		
SUM DEBET	963 271 275	SUM KREDIT	963 271 275

* se note 5 og 6.

Til Bergen kirkelige fellesråd

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Bergen kirkelige fellesråd som består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bergen kirkelige fellesråd per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av fellesrådet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Fellesrådet er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av informasjon i fellesrådets årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Fellesrådet og kirkevergens ansvar for årsregnskapet

Fellesrådet og kirkevergen er ansvarlig for å utarbeide og fastsette årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Fellesrådet og kirkevergen er også ansvarlig for slik intern kontroll de finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling

Vi kommuniserer med fellesrådet blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at fellesrådet har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av fellesrådets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge

Bergen, 21. mars 2018
BDO AS

Solveig Bø Dalstø
statsautorisert revisor

